

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2018-2-8 **(Önaraştırma)**
Karar Sayısı : 18-39/621-301
Karar Tarihi : 17.10.2018

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN (İkinci Başkan), Adem BİRCAN, Ahmet ALGAN,
Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Şükran KODALAK

B. RAPORTÖRLER: Neyzar ÜNÜBOL, Emircan AKSAKAL, Betül AYHAN,
Yunus Salih YİĞİT

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - Superonline İletişim Hizmetleri A.Ş.
Aydınevler Mahallesi İnönü Caddesi No:20 Küçükyalı Ofispark
34854 Maltepe/İSTANBUL

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - Türk Telekomünikasyon A.Ş.
Turgut Özal Bulvarı 06103 Aydınlikevler/ANKARA
- TTNET A.Ş.
Esentepe Mahallesi Salih Tozan Sokak Karamancılar İş
Merkezi D Blok No: 16 34394 Şişli/İSTANBUL

(1) **E. DOSYA KONUSU:** TTNET A.Ş.'nin perakende sabit genişbant internet erişim hizmetleri pazarında sunduğu Hepsi Dahil Kampanyası'nın dışlayıcı nitelikte olduğu ve rakiplerin faaliyetlerini zorlaştırdığı iddiası.

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 02.02.2018 tarih ve 1070 sayı ile intikal eden ve Superonline İletişim Hizmetleri A.Ş. (Superonline) tarafından yapılan başvuruda özetle;

- Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin (Türk Telekom) şikâyet konusu olan Hepsi Dahil Kampanyası dahilinde 2016 yılından beri abone alımına devam ettiği, söz konusu kampanyanın müşteriler tarafından en çok tercih edilen kampanyalardan biri olduğu, dolayısıyla diğer kampanyalara oranla dışlayıcı etkisinin daha fazla olduğu,
- Türk Telekom'un şikâyete konu Hepsi Dahil Kampanyası ve geçmiş dönemlerde şikâyet konusu olan kampanyaların birikimli etkisi sonucunda, 2017 yılı itibarıyla xDSL müşterilerinin büyük çoğunluğunun Türk Telekom'u tercih ettiği ve Superonline'nın abone alımının durma noktasına geldiği,
- Bu durumun ise Türk Telekom'un dikey bütünleşik yapıda olmasının, xDSL altyapısının Türk Telekom'dan tesis edilmesinin zorunlu olmasının ve Türk Telekom'un söz konusu hizmetlerinde dışlayıcı fiyat stratejisi izlemesinin bir sonucu olduğu, oysa ki aynı dönemde Superonline'nın kendi altyapısı üzerinden sunduğu fiber internet hizmetlerinde abone kazanımının Türk Telekom ile aynı seviyede olduğu, bunun ise, farklılaşan abone kazanım oranlarının teşebbüslerin satış/pazarlama faaliyetlerinin/performansından kaynaklanmadığını gösterdiği,
- Gerek Superonline gerekse diğer internet servis sağlayıcısı (İSS) işletmecilerce şikâyet edilen hiçbir Türk Telekom kampanyasının Kurumun incelemeleri neticesinde maliyet altı ve dışlayıcı bulunmadığı, bu sonuca yol açan analizler

incelendiğinde ise bu durumun fiyat sıkıştırma analizinde doğrudan etkisi olan TTNET A.Ş.'nin (TTNET) abone ömrü süresinin ((.....)) uzun belirlenmesinden kaynaklandığı,

- 24 ay kontratlı tarife fiyatı üzerinden hizmet almış olan TTNET abonelerinin, rasyonel olmayan bir tüketici davranışı sergileyerek kontrat bitiminde ortalama 7 ay boyunca, taahhütlü/kampanyalı paket fiyatları arasında %200 fark olan kampanyasız tarife fiyatı üzerinden hizmet almaya devam ettiği varsayımının makul kabul edilemeyeceği,
- Kontratsız tarife ücretlerinin kontratlı kampanyalı ücretlerin iki katından daha yüksek belirlendiği durumlarda, abone ömrü süresinin gerçekleşenden çok daha uzun belirlenmesinin hiçbir kampanyanın maliyet altı olarak tespit edilmemesi sonucunu doğuracağı, böyle bir durumda şikâyete konu işletmecinin sadece kontratsız ücretlerini yüksek tutarak kampanyalı ürünlerinin maliyet altı olarak tespit edilmesini önleme imkânının oluştuğu,
- Eşit etkinlikte işletmeci olarak kabul edilebilecek Superonline tarafından 24 aylık bir kontrat dönemi sonrasında abonelerin ortalama (.....) ay kontratsız olarak hizmet alımına devam ettiğinin analiz edildiği,
- Eşit etkinlikteki rakip testinin başvuru konusu Türk Telekom tarifelerinin fiyat-maliyet analizine uygulanabileceği, Türk Telekom'un tüm maliyetlerini kapsamamakla birlikte, eşit etkinlikteki işletmecinin varsayımsal yaklaşık maliyetleri dikkate alınarak ve tarifelere özgü sabit maliyetler de ayrı ayrı 24 ve 26 aya yayılarak 24Mbps/35 GB Adil Kullanım Nokta'lı (AKN)¹ paket için işletmecinin bir abone ömrü süresince katlanacağı maliyetin tespit edildiği ve Türk Telekom'un Hepsi Dahil kampanyasının eşit etkin bir işletmecinin ortalama toplam maliyetleri dikkate alındığında gerek 24 ay gerekse pazarda gerçekleşen abone ömrüne göre hesaplanan 26 ayda maliyetin altında kaldığı,
- Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun (BTK) Adil Kullanım Noktası kararı² gereği sabit ve mobil internet erişiminde AKN uygulamalarına ilişkin birtakım düzenlemeler getirildiği, sabit şebeke işletmecilerinin genişbant internet tarife ve paketlerinde AKN sonrası veri indirme (download) hızlarının ne seviyede olacağını belirlendiği, zaten port ve transmisyona bazlı ücretlendirme yapısına³ geçilmesiyle artan maliyetlere ilave olarak minimum hız taahhüdünün de getirilmesiyle, maliyetlerin Ekim 2016 ile kıyaslanamaz şekilde arttığı,
- Söz konusu karar neticesinde ay boyunca AKN'yi aşan müşteriye yeterli hız seviyesinde AKN'siz (limitsiz) internet erişimi sağlanmasının işletmeciler için ciddi bir maliyet oluşturduğu,
- BTK'nın anılan AKN kararı uyarınca, 31.12.2018 tarihi itibarıyla AKN uygulamasına son verileceği, perakende sabit genişbant internet hizmetleri pazarında müşteriye

---

¹ Bir pakete tanımlanan aylık download (indirme) kapasitesinin %100'e ulaşması halinde, ayın geri kalan günlerinde müşterinin internet erişim hızının belirli bir seviyeye düşürülmesi ancak kesilmemesi.

² 27.12.2016 tarihli ve 2016/DK-THD/518 sayılı BTK Kurul kararı.

³ IP Seviyesinde Veri Akış Hizmeti alan tüm işletmeciler 1 Ekim 2016 tarihi itibarıyla "Port ve Transmisyona Bazlı" yeni bir ücretlendirme yapısına geçildiği akabinde, 26 Nisan 2017 tarihli ve 2017/DK-EM/139 sayılı BTK Kurul kararı ile modelde bir güncelleme yapılarak yarı-logaritmik bir ücretlendirme yapısına geçilmiş olsa da bu model, karşılaştırmalı olarak bir önceki model olan paket bazlı ücretlendirme yapısına göre internet servis sağlayıcılarının toptan maliyetlerindeki artışı önleyemediği ifade edilmiştir.

sunulacak bütün paket tekliflerinin ya limitsiz olacağı ya da kotasıyla sınırlı hizmet sunulacağı,

- Dolayısıyla, halihazırdaki Hepsi Dahil Kampanyası'nın 24 Mbps hızındaki, 35 GB AKN'li, 24 aylık yalın internet teklifinin, mevcut durumda kendi içeriğinden kapasite olarak çok daha düşük olan 8 Mbps hızındaki AKN'siz bir tekliften 27 TL daha ucuz olduğu; 2018 sonrasında ise kendi teklif fiyatından 67 TL daha yüksek olan 24 Mbps hızındaki AKN'siz bir paket ile aynı kapasiteye denk gelerek çok yüksek bir maliyete ulaşacağı,
- Söz konusu paketin gerek güncel durumda gerekse 2018 sonrasında maliyetlerini karşılayabilecek adil bir fiyatlama stratejisi ile pazara sürülmediği, böyle bir fiyatlama stratejisinin tek geçerli sebebinin rakiplerin pazar dışına itilmesi olabileceği, nitekim Superonline'nın benzer nitelikli paketini, maliyetlerini karşılayamaması nedeniyle yeni abone alımına kapatmak zorunda kalmasının da Türk Telekom'un bahsedilen stratejisinin başarılı olduğunun açık bir göstergesi olduğu

iddia edilerek, hem toptan seviyede hem perakende sabit geniş bant internet hizmetleri pazarında etkin piyasa gücüne sahip işletmeci olan ve hâkim durumda olan Türk Telekom'un sunduğu Hepsi Dahil Kampanyası sunumunun durdurulması yönünde geçici tedbir kararı verilmesi ve abone ömrü konusundaki çekinceler de dikkate alınarak yapılacak inceleme neticesinde Türk Telekom hakkında yıkıcı ve dışlayıcı fiyat uygulayarak rekabeti sınırladığı gerekçesiyle soruşturma başlatılması ile Türk Telekom hakkında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun) kapsamında gerekli yaptırımların uygulanması talep edilmiştir.

- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Anılan başvuruda yer alan iddialar, Rekabet Kurulunun (Kurul) 31.05.2018 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 18-17/308-M sayılı karar ile Türk Telekom ve TTNET hakkında önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.
- (4) Yapılan önaraştırma kapsamında, 11.09.2018 tarihinde TTNET'de yerinde inceleme yapılmıştır. Yerinde inceleme sonrası teşebbüsten talep edilen bilgi ve belgeler 21.09.2018 tarih ve 6818 sayı, 27.09.2018 tarih ve 6983 sayı, 27.09.2018 tarih ve 6985 sayı, 04.10.2018 tarih ve 7173 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Ayrıca 18.09.2018 tarih ve 11435 sayı ile Superonline'dan talep edilen bilgiler 20.09.2018 tarih ve 6793 sayı, 26.09.2018 tarih ve 6935 sayı, 18.09.2018 tarih ve 11436 sayıyla, Vodafone Telekomünikasyon A.Ş.'den (Vodafone) talep edilen bilgiler ise 02.10.2018 tarih ve 7099 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Önaraştırma sonucunda düzenlenen 09.10.2018 tarihli ve 2018-2-8/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (5) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda çoğunluk görüşü olarak; incelenen tarifelerden bazılarının kârlılık oranının oldukça düşük olması karşısında net bugünkü değer yaklaşımıyla paket bazında kâr marjlarına bakıldığında, altı tarifinin dördü için hesaplanan kâr oranının negatif olması nedeniyle TTNET'in maliyetlerinin ve Hepsi Dahil Kampanyası kapsamındaki gelirlerinin daha iyi analiz edilebilmesi için Türk Telekom ve TTNET hakkında soruşturma açılması gerektiği; karşı görüşte bulunan raportör Emircan AKSAKAL tarafından ise soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME, GEREKÇE VE HUKUKİ DAYANAK

I.1. Hakkında İnceleme Yapılanlar

I.1.1. Türk Telekom

- (6) 1995 yılında kurulan ve 2015 yılı itibarıyla TT Mobil İletişim Hizmetleri A.Ş. (Avea) ve TTNET'in tüzel kişiliklerini muhafaza ederek entegre bir yapıya geçen Türk Telekom, Türkiye'de sabit telefon, mobil telefon, veri ve internet hizmetleri ile televizyon ürün ve hizmetleri alanında faaliyet gösteren bir teşebbüstür. Ocak 2016 itibarıyla söz konusu ürün ve hizmetlerin tamamı Türk Telekom tarafından, Türk Telekom tek markası altında bir araya getirilmiştir.
- (7) Türk Telekom, mobil operatör TT Mobil'in, genişbant operatörü TTNET'in, yakınsama teknolojileri şirketi Argela Yazılım ve Bilişim Teknolojileri A.Ş.'nin, bilgi teknolojileri çözüm sağlayıcısı Innova Bilişim Çözümleri A.Ş.'nin, çevrimiçi eğitim yazılımları şirketi Sebit Eğitim ve Bilgi Teknolojileri A.Ş.'nin, çağrı merkezi şirketi AssisTT Rehberlik ve Müşteri Hizmetleri A.Ş.'nin ve toptan veri ve kapasite servis sağlayıcısı Türk Telekom International ve iştiraklerinin %100'üne sahiptir.

I.1.2. TTNET

- (8) TTNET, Türk Telekom Grubunun internet servis sağlayıcısı olarak 26.04.2006 tarihinde kurulmuş ve BTK'nın 09.05.2006 tarihli kararıyla kablolu ve kablosuz internet servis sağlayıcılığı (İSS) hizmeti için genel izin kapsamında yetkilendirilerek 14.05.2006 tarihinde faaliyetlerine başlamıştır.
- (9) Türk Telekom'un kontrolünde bulunan TTNET, İSS hizmetinin yanı sıra BTK tarafından altyapı işletmeciliği hizmeti, kablolu yayın hizmeti, sabit telefon hizmeti, sanal mobil şebeke hizmeti, uydu haberleşme hizmeti ve uydu platform hizmeti alanlarında, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) tarafından ise kablolu yayın platform işletmeciliği ve uydu yayın platform işletmeciliği alanlarında da yetkilendirilmiştir.

I.2. BTK Görüşü

- (10) Yukarıda özetlenen başvurunun elektronik haberleşme sektörüne ilişkin olması sebebiyle 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun (EHK) 7. maddesinin ikinci fıkrası gereğince 06.02.2018 tarihli ve 1624 sayılı yazı ile BTK'dan görüş talep edilmiştir. Söz konusu görüş 16.04.2018 tarihli ve 3080 sayılı yazı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Mezkûr görüşte;
- 5809 sayılı Kanun kapsamında elektronik haberleşme pazarlarına ilişkin düzenlemelerin BTK tarafından gerçekleştirildiği, bu kapsamda yürütülen pazar analizleri neticesinde hem ilgili pazarların tanımlandığı hem de ilgili pazarlarda etkin piyasa gücüne (EPG) sahip işletmelerin belirlendiği,
  - İlgili mevzuat kapsamında BTK tarafından yapılan pazar analizi çalışmaları neticesinde EPG'ye sahip olduğu belirlenen işletmelere erişim ve referans teklif hazırlama yükümlülükleri de dâhil olmak üzere çeşitli yükümlülükler getirilebildiği,
  - İlgili pazarlarda getirilen yükümlülüklerin bir sonucu olarak, Türk Telekom'un İnternet Servis Sağlayıcılara (İSS) toptan seviyede sunduğu DSL internet hizmeti tarifeleri BTK onayına tabi iken, DSL, kablo, fiber vb. altyapılar üzerinden İSS'lerin son kullanıcılara perakende seviyede sunduğu internet erişimi tarifelerinin BTK onayına tabi olmadığı,
  - Kurum'a yapılan söz konusu başvurularda bahsi geçen tarife paketleri ve kampanyaların TTNET tarafından perakende seviyede sunulan hizmetler olduğu ve

tarife düzenlemelerine tabi olmadığı, EPG'ye sahip işletmeciye getirilen yükümlülükler arasında fiyat sıkıştırması yükümlülüğüne yer verilmese de, perakende seviyede rakiplerinin sunduğu paketleri ekonomik ve teknik olarak tekrarlanabilirliğinin önem taşıdığı,

- Superonline'nın başvurusunda taahhüt dönemi sonrası ortalama abone ömrünün 7 ay olarak belirlenmesi, özellikle Hepsi Dahil Kampanyasındaki taahhütsüz fiyatlar göz önüne alındığında maliyet altı fiyatlamaya tespitinde önem kazandığı,
- Superonline'nın bireysel aboneler için taahhüt dönemi sonrasında (.....) ay olarak hesaplanan ortalama abone ömrü ile TTNET kampanyaları için Kurumumuzca hesaplanan ((.....)) abone ömrü arasında belirgin fark olduğu, aynı pazarda benzer koşullarda hizmet alan abone davranışlarının aralarında çok fazla fark oluşmasının beklenmeyeceği,
- Tüketicilere perakende seviyede sunulan paketlere ilişkin kampanyasız-kampanyalı fiyatların arasındaki farkın yüksek olmasının aboneler açısından yüksek cayma bedellerinin oluşmasına yol açtığı, tüketicilerin taahhüt süresi içerisinde işletmeci değişikliği yapma motivasyonunun kırıldığı, dolayısıyla İSS değişikliği yapmayı tercih edecek tüketicilerin taahhütlerinin bitiminin akabinde, uzun süre beklemeden farklı bir İSS'ye geçiş yapmalarının beklendiği,
- Kurumumuz tarafından yapılacak analizlerde, kampanya bazında kampanyalara katılım sağlayan abonelerin kontrat sürelerinin sona ermesi sonrasındaki tüketici davranışlarının/eğilimlerinin detaylı incelenmesinin önemli olduğu,
- Şikâyete konu kampanyaların ücretlendirme koşulları incelendiğinde, kampanya sunumunda ayrıma gidilerek yalnızca bireysel yeni müşterilerin yararlanabilmesi sağlandığının, mevcut kurumsal ve bireysel abonelerin ise kapsam dışı bırakıldığı görüldüğü, bu açıdan kampanya bazında şikâyete konu olan paketlerin ortalama abone ömrü hesaplamalarında, tüketiciler tarafından benzer hedef kitlesine hitap eden tarife ve kampanyalarda gerçekleşen verilerden yola çıkarak makul varsayımların oluşturulması gerektiği,
- Başvuru kapsamında TTNET'in şikâyete konu paketlerinin kampanyasız tarife fiyatı ile kampanyalı tarife fiyatı arasındaki farklar incelendiğinde, port ve transmisyona bazlı ücretlendirme modelinde özellikle farklı hızlarda AKN'li ve limitsiz (AKN'siz) paketlerin toptan maliyetlerinin büyük farklılıklar gösterebilmesine rağmen, TTNET'in uyguladığı kampanyalarla perakende seviyede limitsiz (AKN'siz) paketlerde daha yüksek oranlarda indirim sunduğunun görüldüğü,
- AKN uygulamasına ilişkin alınan 27.12.2016 tarihli ve 2016/DK-THD/518 sayılı Kurul Kararında yer verilen hususlar ile port ve transmisyona ücretlerinde güncelleme içeren 26.04.2017 tarihli ve 2017/DK-ETD/139 sayılı Kurul Kararı çerçevesinde ilgili paketlerde olduğu ileri sürülen maliyet artışları da dikkate alındığında, yerleşik işletmecinin şikâyete konu olan toptan ve perakende tarife/kampanya uygulamalarının, diğer İSS'ler bakımından dışlayıcı bir etkisi olup olmayacağı Kurumumuz tarafından değerlendirilmesinin uygun olabileceği,

ifade edilmektedir.

I.3. İlgili Pazar

I.3.1. İlgili Pazarlar Hakkında Genel Bilgi

- (11) Kuruma yapılan şikâyetin temelini, TTNET'in perakende sabit genişbant internet hizmetleri pazarında sunduğu kampanyaların dışlayıcı nitelikte olduğu iddiası oluşturmaktadır. Bu çerçevede, ilgili pazar tanımına geçmeden önce internet hizmetlerinin incelenmesinin faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

I.3.2. İnternet Hizmetleri

- (12) İnternet, birbiriyle iletişim halinde olan çok sayıdaki şebekenin bir bütünüdür. Kullanıcılar internet erişimi hizmeti yoluyla diğer şebekelerle veri alışverişinde bulunabilmektedir. İnternet erişimi hizmeti belli bir zaman diliminde alınabilen ya da gönderilebilen verinin büyüklüğüne (bant genişliği) göre darbant ve genişbant olarak farklılaşabilmektedir. Bu çerçevede genişbant kavramı; çevirmeli bağlantıdan daha yüksek hızda erişim sağlayan DSL, kablo modem, fiber optik, genişbant telsiz erişim sistemleri veya uydu aracılığıyla yapılan internet erişimini bir bütün olarak kapsayacak şekilde kullanılmaktadır.
- (13) Genişbant internet erişim pazarını toptan ve perakende olmak üzere ikiye ayırmak mümkündür. Toptan genişbant internet hizmetleri pazarında İSS'ler kendi altyapılarını tesis edebildikleri gibi, tesisi son derece maliyetli olan yatırımlara katlanmak yerine, altyapı sahibi teşebbüslerden toptan seviyede internet erişim hizmeti alabilmektedir. İSS'ler toptan seviyede altyapı sahibi teşebbüsten aldıkları bu hizmeti perakende seviyede son kullanıcılara sunmaktadır.
- (14) Perakende genişbant erişim için kullanılan teknolojileri perakende sabit genişbant ve mobil genişbant olarak ikiye ayırmak mümkündür. Bakır kablo ağı üzerinden sunulan hizmetler, kablo TV şebekesi üzerinden sunulan hizmetler ile fiber optik şebeke üzerinden sunulan hizmetler sabit genişbant internet erişim hizmetleri kapsamında yer almaktadır.
- (15) Ülkemizde faaliyet gösteren İSS'lerin tamamı DSL hizmetlerini, toptan seviyede genişbant internet pazarında Türk Telekom'un bakır kablo altyapısına erişmek suretiyle sunmaktadır. BTK düzenlemelerine göre İSS'ler "yeniden satış" (AI-Sat), "veri akışı erişimi" (VAE) ve "yerel ağa ayrıştırılmış erişim" (YAPA) yöntemleriyle Türk Telekom bakır kablo şebekesine erişebilmektedir. Bahse konu erişim modelleri arasındaki temel fark, İSS'lerin Türk Telekom altyapısına bağımlılık dereceleri ve dolayısıyla kendi altyapılarına yapacakları yatırımın maliyetidir. Yeniden satış modeli İSS'nin altyapıya en az yatırım yapmasını gerektiren erişim yöntemi iken, YAPA modelinin tercih edilmesi halinde işletmecinin kendi altyapısına yapması gereken altyapı yatırımı artmaktadır. BTK verilerine göre, Mart 2018 itibarıyla YAPA abone sayısı 38.647 olarak gerçekleşirken bunların 38.644'sünü tam erişim, 3'ünü ise paylaşımlı erişim aboneleri oluşturmaktadır. Aynı dönem itibarıyla xDSL AI-Sat (yeniden satış) yöntemiyle hizmet sunulan abone sayısı 50.739 olarak gerçekleşmiştir. Diğer xDSL abonelerine hizmet sunumunda VAE yöntemi tercih edilmektedir. Toplam DSL aboneleri sayısının yaklaşık 8,9 milyon olduğu düşünüldüğünde çok büyük bir oranda erişimin VAE yöntemi ile sağlandığı ortaya çıkmaktadır.
- (16) Toptan seviyede sabit genişbant internet pazarında fiyatlama yönteminde birtakım değişiklikler olmuştur. BTK'nın kararı⁴ doğrultusunda 14.10.2016 tarihi itibarıyla toptan

---

⁴ 04.10.2016 tarih ve 2016/DK-ETD/419 sayılı BTK kararı.

seviyede sabit genişbant internet hizmetinin sunulmasında paket bazlı tarifeden port ve transmisyon bazlı tarifeye geçilmiştir. Port ücreti abone başına sabit bir maliyet olup transmisyon maliyetleri ise yine Kurul tarafından megabit başına belirlenmekte ve abonelerin kullanımıyla doğru orantılı olarak değişkenlik göstermektedir.

- (17) Türkiye’de sabit genişbant internet erişim hizmetleri Türk Telekom tarafından 2000’li yılların başından itibaren sağlanmaya başlanmıştır. 2003 yılında sadece 18.604 abone genişbant internet hizmeti almaktayken, bu sayı 2018 yılı ilk çeyreği itibarıyla büyük bir artış göstererek 70 milyonu aşmıştır⁵. Söz konusu abonelerden sabit genişbant internet erişimi hizmeti alanların sayısı 12,3 milyondur.
- (18) Sabit genişbant internet abonelerinin çoğunluğu Türk Telekom’un sahip olduğu DSL altyapısı üzerinden hizmet almaktadır. Türkiye’de 2018 yılı ilk çeyreğinde sabit genişbant abonelerinin erişim sağlanan altyapıya göre oranları aşağıdaki tabloda belirtilmektedir.

Tablo 1: Sabit Genişbant İnternet Abone Sayılarının Erişim Şekline Göre Oranı

Erişim Şekli	Abone Sayısı	Oran (%)
DSL	8.891.094	72,09
Kablo	848.767	6,88
Fiber	2.458.387	19,93
Diğer	135.703	1,10
Toplam	12.333.951	100,00

Kaynak: BTK Pazar Verileri Raporu 2018 Yılı 1. Çeyrek

- (19) Fiber erişim teknolojisi, sabit genişbant alanında günümüzde önemli bir paya sahip olup abonelere yüksek bant genişliklerinde erişim imkânı sağlamaktadır. Fiber teknoloji ile hizmet alan abonelerin sayısı yıllar itibarıyla artmaktadır. 2017 yılı ilk çeyreği itibarıyla 2.006.940 olan fiber abone sayısı, %22,5 artış göstererek 2.458.387’ye ulaşmıştır⁶. Türk Telekom dışındaki bazı İSS’lerin (Superonline, D-Smart, Türknet) de fiber optik altyapıya yatırım yaptığı ve kendi altyapıları üzerinden hizmet verdiği görülmektedir.
- (20) Kablo TV altyapısı üzerinden sağlanan internet hizmetleri de sabit genişbant alanında uzun zamandır var olan bir teknolojidir. Kablo TV şebekesi üzerinden sağlanan internet hizmetlerinin DSL teknolojisine göre en temel dezavantajı, altyapının paylaşımlı olması ve bunun sonucunda kullanıcılara tahsis edilen bant genişliğinin kullanım yoğunluğuna göre farklılık gösterebilmesidir. Kablo TV altyapısı üzerinden internet kullanan abone sayısı 2018 yılı ilk çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre %9,9 artarak 848.767’ye yükselmiştir⁷.
- (21) 2018 yılının ilk çeyreği itibarıyla yaklaşık 100 işletmecinin İSS olarak hizmet verdiği görülmektedir. İSS’lerin 2017 yılı gelirleri bir önceki yıla göre %15,2’lik artışla 7 milyar seviyesine ulaşmıştır. 2018 yılının ilk çeyreğinde ise yaklaşık 1,91 milyar toplam gelire ulaşmışlardır. Buna göre İSS’lerin gelirlerinde 2017 yılının aynı çeyreğine göre 2018 yılı ilk çeyreğinde %15’lik bir artış gerçekleşmiştir. Aşağıda 2015-2018 yılları itibarıyla İSS’lerin pazar payı verileri yer almaktadır.

⁵ BTK Pazar Verileri Raporu 2018 Yılı 1. Çeyrek

⁶ BTK Pazar Verileri Raporu 2018 Yılı 1. Çeyrek

⁷ BTK Pazar Verileri Raporu 2018 Yılı 1. Çeyrek

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: BTK Pazar Verileri Raporlarından faydalanılarak hazırlanmıştır.

- (22) Grafikten de görüleceği üzere, TTNET'in pazar payı yıllar itibarıyla azalan bir seyir göstererek 2018 Mart ayında %(.....) seviyesine düşmüştür. İlgili dönemde TTNET'in en yakın rakibi konumunda olan Superonline'ın pazar payı ise 2018 Mart ayında %(.....)'ye ulaşmıştır. Büyüme performansı ile dikkat çeken bir başka internet servis sağlayıcı ise Vodafone Net olup, bahse konu teşebbüsün pazar payı 2015 Mart döneminde %(.....) iken 2018 Mart'ta %(.....)'e ulaşmıştır.
- (23) Sabit genişbant pazarında kablo internet hizmeti sunan işletmecinin pazar payı ise 2015 Mart-2018 Mart dönemi arasında yıllar itibarıyla sırasıyla yaklaşık %(.....), %(.....), %(.....) ve %(.....) olmuştur.
- (24) Perakende genişbant erişimin bir diğer türü, mobil şebekeler üzerinden erişimdir. BTK tarafından mobil genişbant erişimi, "3G veya daha üstündeki mobil standartları kullanan internet erişimi" olarak tanımlanmaktadır.
- (25) Türkiye'de 2009 yılı Ağustos ayında devreye giren 3. nesil telekomünikasyon hizmetleri (3G), mobil iletişim operatörleri Avea, Turkcell ve Vodafone aracılığıyla sunulmaya başlamıştır. Nisan 2016'da Türkiye'de de kullanılmaya başlanan ve kamuoyunda 4.5G olarak bilinen IMT-Advanced, dünyada kullanılan en son mobil haberleşme teknolojisinin genel adıdır. Bu teknoloji daha yüksek hızda, daha düşük gecikme süresi ve yüksek kapasitede mobil internet sağlayan mobil iletişim teknolojisidir. 4.5G teknolojisi 3G teknolojisine kıyasla çok daha hızlı veri ve internet bağlantısı, düşük gecikme süresi ile kesintisiz iletişim, yüksek görüntü kalitesi, daha iyi kapsama alanı, bulut bilişim teknolojisini kullanma, gerçek zamanlı veri paylaşımı, video konferans ve telekonferansta hızlı ve kaliteli iletişim, gelişmiş multimedya entegrasyonu, verilere uzaktan erişim, maliyet düşüşü, kaynakların verimli kullanılması, zaman tasarrufu gibi faydalar sağlamaktadır.
- (26) Temmuz 2009'da sunulmaya başlanan 3G hizmeti kapsamında Mart 2016 sonu itibarıyla 65.949.652 aboneye ulaşılmıştır. Ancak Nisan 2016'da 4.5G'nin hayata geçmesiyle 3G aboneliğinden 4.5G aboneliğine hızlı bir geçiş süreci yaşanmış, 2018 ilk çeyrekte 3G abone sayısı 9.198.537'ye düşerken 4.5G abone sayısı 66.831.965'e çıkmıştır.
- (27) 4.5G hizmeti için 2018 yılı Mart ayı sonunda "aktif 4.5G abone sayısı" (cihazı ve SIM kartı 4.5G hizmetine uygun olan abone sayısı) 33.857.776 iken 4.5G uyumlu cihaz sayısı 40.876.903 olarak gerçekleşmiştir. 3G ve 4.5G hizmetiyle birlikte mobil bilgisayardan ve cepten internet hizmeti alan mobil genişbant abone sayısı 57.687.753'e, sadece 4.5G hizmetiyle birlikte mobil bilgisayardan ve cepten internet hizmeti alan mobil genişbant abone sayısı da 40.092.847'ye yükselmiştir. 2018 yılı ilk çeyrekte toplam mobil internet kullanım miktarı ise 628.374 TB, 4.5G kullanıcılarının toplam mobil internet kullanım miktarı ise 612.918 TB olarak gerçekleşmiştir. Mart 2018 itibarıyla mobil genişbant internet abonelerinin aylık ortalama kullanımı 3,7 GB

seviyesinde iken, cihazı ve SIM kartı 4.5G hizmetine uygun olan 4.5G abonelerinin data kullanımını ise aylık 6,2 GB olarak gerçekleştirmiştir.⁸

I.3.3. İlgili Ürün Pazarı

I.3.3.1. Perakende Sabit Genişbant İnternet Hizmetleri Pazarı

- (28) Kurulun “toptan genişbant internet hizmetleri piyasasındaki hâkim durumda bulunan Türk Telekom ile aynı ekonomik bütünlükte bulunan TTNET’in, perakende genişbant internet erişim hizmetleri piyasasında uyguladığı fiyatlandırma politikasıyla fiyat sıkıştırmasına yol açtığı iddiasının” incelendiği 19.12.2013 tarihli ve 13-71/992-423 sayılı kararda perakende pazara ilişkin değerlendirmede altyapı, yatırım gereksinimi, teknoloji, veri kapasitesinin paylaşılması, kullanıcı kitlesi ve alışkanlıkları, tüketilen veri miktarı, sunulan bağlantı hızı, hizmet/bağlantı kalitesi ve fiyat gibi unsurlar özellikle göz önünde bulundurulurken DSL, fiber ve kablo teknolojilerinin birbirine ikame olduğu, mobil şebekelerin ise tüketici gözünde sabit şebekelere ikame oluşturacak düzeyde olmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle perakende seviye için ilgili ürün pazarı mobil internet erişim hizmetleri dâhil edilmeyerek DSL, fiber ve kablo altyapıları üzerinden internet erişimini kapsayacak şekilde “perakende sabit genişbant internet erişim hizmetleri” olarak belirlenmiştir. 05.02.2015 tarihli ve 15-06/74-31 sayılı ve 09.02.2017 tarihli ve 17-06/52-19 sayılı Kurul kararlarında da, pazar dinamiklerinde pazar tanımına etki edecek bir değişikliğin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- (29) Anılan kararlardan bu yana sektörde yaşanan en büyük gelişme mobil genişbant internet hizmetlerinde 4.5G teknolojisinin kullanılmaya başlanmasıdır. Her ne kadar 4.5G ile mobil internetin hızı ve buna bağlı olarak kullanılan veri miktarı artsa da mobil şebekenin sabit genişbant internet hizmetlerine ikame teşkil edemediği hususu bu bölümde ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

I.3.3.2. Sabit Genişbant İnternet ve Mobil Genişbant İnternet İkamesi Değerlendirmesi

- (30) Bu bölümde, mobil teknolojilerde meydana gelen gelişmeler ışığında mobil şebekeler üzerinden sunulan internetin sabit genişbant internet hizmetlerine ikame olup olmadığı hususu ele alınacaktır. Her ne kadar son yıllarda sabit ve mobil yakınsaması bir sektör gerçeği haline gelse de her iki teknolojinin barındırdığı teknik farklılıklar, internet kullanım tercihleri, veri indirme hızı/miktarı, fiyat ve sektör uygulamaları göz önüne alındığında her iki şebeke üzerinden sunulan internet hizmetlerinin arz ve talep yönüyle birbirinden farklılaştığı görülmektedir.

I.3.3.2.1. Teknik Özellikler

- (31) Mobil ve sabit genişbant internet hizmetlerinin sunumu için işletmeciler farklı yetkilendirmelere ve farklı altyapı şebeke elemanlarına ihtiyaç duymakta; işletmeciler açısından her iki şebekenin farklılaşan yatırım gereksinimleri ve maliyetleri bulunmaktadır. Sabit genişbant internet hizmetleri DSL, kablo ve fiber altyapılar üzerinden verilirken mobil genişbant internet erişim hizmetleri, sabit teknolojilerden farklı olarak, radyo frekansları üzerinden sağlanmaktadır.
- (32) Sabit genişbant internet hizmetleri her aboneye özgü bir kapasite sunmakta ve aboneler kullanım yerlerine kadar uzanan bir bakır kablo/fiber aracılığıyla, var olan teknoloji kısıtı dâhilinde, başka bir abonenin ya da abone grubunun kullanımından bağımsız olarak

---

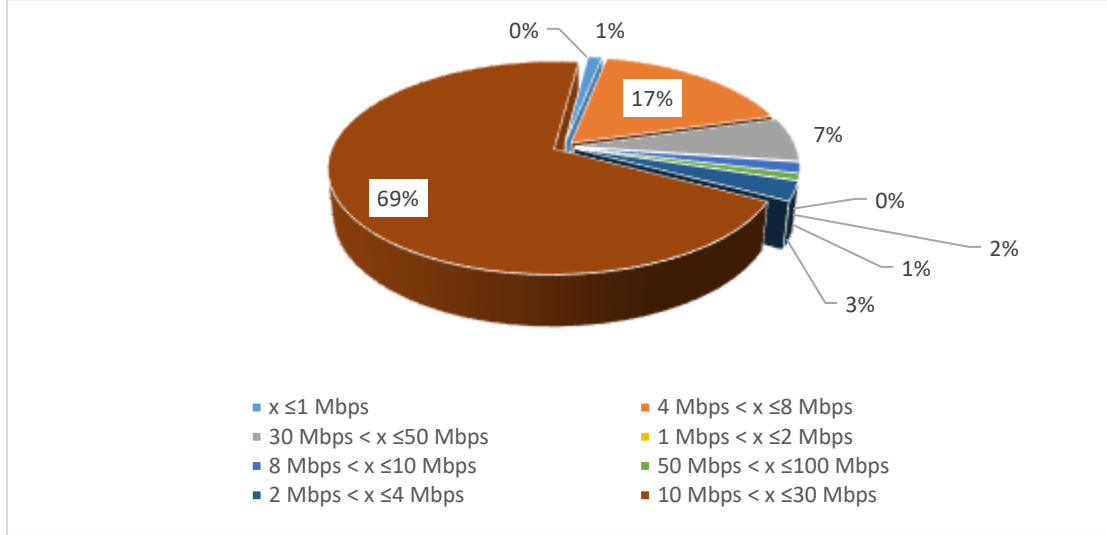
⁸ BTK Pazar Verileri Raporu 2018 Yılı 1. Çeyrek

hizmet alabilmektedir. Mobil genişbant internet erişim hizmetleri ise kapsama alanı dâhilindeki bölgede kapasitenin son kullanıcılara paylaştırılarak kullanılmasına dayanan bir teknoloji olduğundan, kullanıcılara bir bağlantı hızı garantisi sağlayamamakta, sağlanan hız bölgedeki baz istasyonun kapasitesine, bu kapasiteyi kullanan abone sayısına ve sinyalin gücüne göre değişmektedir.

I.3.3.2.2. Veri İndirme Hızı, Veri Miktarı ve Fiyat Farklılığı

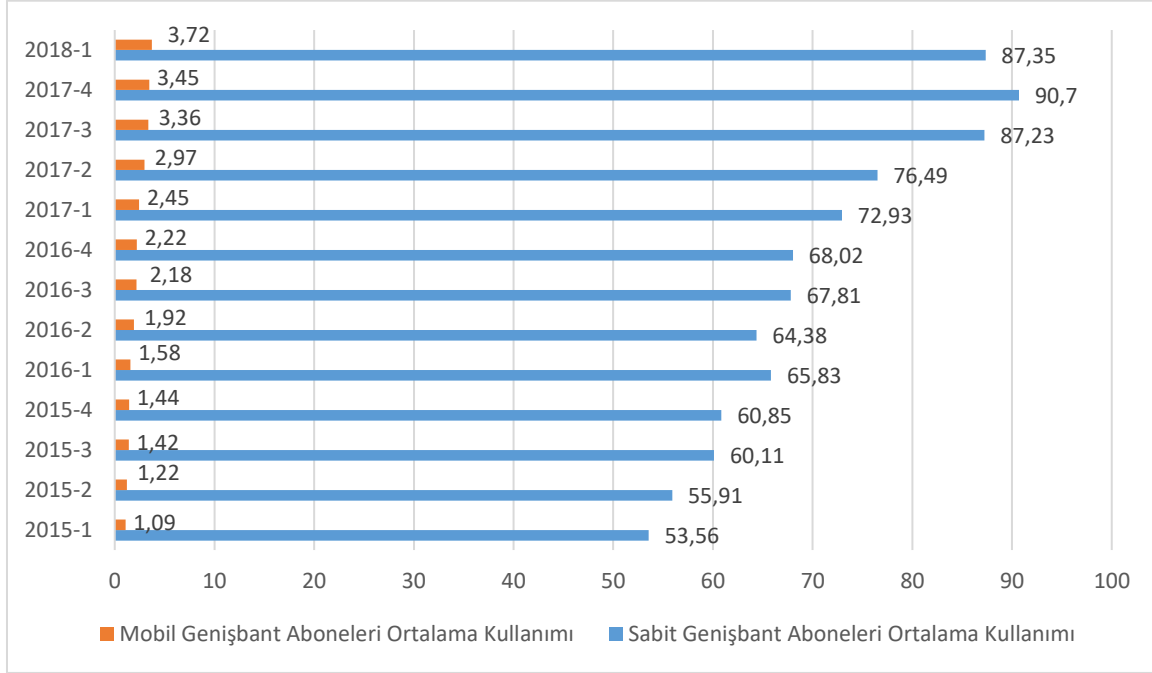
- (33) Son yıllarda yaşanan en büyük gelişme mobil genişbant internet hizmetlerinde 4.5G teknolojisinin kullanılmaya başlanmasıdır. Her ne kadar 4.5G ile mobil internetin hızı ve buna bağlı olarak kullanılan veri miktarı artsa da mobil şebekenin hala sabit genişbant internet hizmetlerine ikame teşkil etmediği değerlendirilmektedir. Zira grafik 2’de Türkiye’de sabit genişbant abonelerinin yaklaşık %69’unun 10-30 Mbps/sn hızda bağlantı sunan paketleri tercih ettikleri görülmektedir. 1 Mbit/sn hızdan düşük hız tercih eden abonelerin oranı %1 olup 4-8 Mbit/sn arası hızlardaki bağlantıları tercih eden abonelerin oranı ise %17 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 2: Hızlara Göre Sabit Genişbant İnternet Abonelerinin Dağılımı

Kaynak: BTK Pazar Verileri Raporu 2018 Yılı 1. Çeyrek

Grafik 3: Abone Başı Aylık Ortalama Kullanım Miktarı (GB)

Kaynak: BTK Pazar Verileri Raporu 2018 Yılı 1. Çeyrek

- (34) Yukarıdaki grafikte ise sabit genişbant ve mobil genişbant internet abonelerinin yıllar itibarıyla ortalama veri kullanım miktarı yer almaktadır. 2018 yılı ilk çeyrekte sabit genişbant internet abonelerinin aylık ortalama kullanımı 87,35 GB seviyesinde iken mobil genişbant internet abonelerinin aylık ortalama kullanımı ise 3,72 GB seviyesinde gerçekleşmiştir. Cihazı ve SIM kartı 4.5G hizmetine uygun olan 4.5G abonelerinin data kullanımı ise 6,2 GB olarak gerçekleşmiştir⁹.

1.3.3.2.3. İnternet Kullanım Amaçları

- (35) Sabit genişbant internet hizmetleri hanehalkının ortak kullanımına yönelikken mobil genişbant internet hizmetleri bireysel kullanıma yöneliktir. Mobil genişbant internet üzerinden aboneler daha ziyade e-mail kullanımı, sosyal medya, haber takibi vb. günlük işlemleri gerçekleştirmekteyken film, dizi gibi yüksek veri kullanımı gerektiren hizmetlerin kullanımında sabit genişbant interneti tercih etmektedirler. Bu bakımdan her iki hizmetin kullanım amacının ve alanının farklılaştığı söylenebilecektir. Aşağıdaki grafikten de görüleceği üzere her iki hizmetin abone sayısının yıllar itibarıyla birlikte artışı da tüketici gözünde söz konusu hizmetlerin farklılaştığının bir göstergesi olarak değerlendirilebilecektir.

⁹ BTK Pazar Verileri Raporu 2018 Yılı 1. Çeyrek

Grafik 4: Genişbant İnternet Abone Sayısı

Kaynak: BTK Pazar Verileri Raporu 2018 Yılı 1. Çeyrek

- (36) Bu açıklamalar ışığında perakende seviyede ilgili ürün pazarı, 19.12.2013 tarihli,13-71/992-423 sayılı, 05.02.2015 tarihli,15-06/74-31 sayılı ve 09.02.2017 tarihli, 17-06/52-19 sayılı Kurul kararlarında olduğu gibi DSL, kablo ve fiber teknolojilerini içerecek şekilde “perakende sabit genişbant internet erişim hizmetleri” olarak tespit edilmiştir. Toptan seviyede ilgili ürün pazarı ise, “toptan sabit genişbant internet erişim hizmetleri” olarak belirlenmiştir.

I.3.4. İlgili Coğrafi Pazar

- (37) Başvuru konusu hizmetler bakımından ülke çapında rekabet şartlarının homojen olması nedeniyle ilgili coğrafi pazar “Türkiye” olarak tanımlanmıştır.

I.4. Şikayete Konu Hepsi Dahil Kampanyası Hakkında Bilgi

- (38) Hepsi Dahil Kampanyası, TTNET tarafından sunulan sabit genişbant internet hizmetine ilişkin bir kampanyadır. Kampanya başlangıç tarihi 12.07.2016 olup kampanya bitiş tarihinin ise önce 31.03.2018 olarak planlandığı, ancak TTNET’den gelen bilgiler doğrultusunda söz konusu kampanyanın 16.05.2018 tarihine kadar uzatıldığı anlaşılmaktadır. Hepsi Dahil Kampanyası’ndan sadece Kampanya yürürlüğe girmeden önceki 3 ay içinde internet hattı bulunmayan yeni bireysel TTNET müşterileri, 24 ay taahhüt vererek yararlanmaktadır. Hepsi Dahil Kampanyası kapsamında sunulan indirimlere aşağıda yer verilmektedir.

- Kampanya kapsamında 24 ay taahhüt süresince, Yalın İnternet Aylık Erişim Ücreti/ALO Paket Aylık Sabit Ücreti Erişim Ücreti aylık 20 TL yerine 12 TL (vergiler dâhil) olarak uygulanmaktadır. Yalın internet aboneliklerinde bir defaya mahsus peşin alınan Yalın İnternet Devre Hazırlama Ücreti (vergiler dâhil 10TL), bu kampanya kapsamında ücretsiz sunulmuştur.
- Yeni aboneliklerde alınan bağlantı ücreti 12.07.2016-31.12.2017 tarihleri arasında abone başına toplam 192 TL olacak şekilde 24 ay boyunca aylık 8 TL taksitle yansıtılmıştır. 1 Ocak 2018 – 16 Mayıs 2018 tarihleri arasında ise abone başına toplam 216 TL olacak şekilde 24 ay boyunca aylık 9 TL taksitle yansıtılmıştır.

- Türk Telekom'dan sabit telefon hattı olan abonelere bir defaya mahsus yansıtılan 16 TL'lik ALO Paket Geçiş Ücreti ise kampanya kapsamında 6 TL indirimle 10 TL olarak yansıtılmıştır.
- Ayrıca Kampanya kapsamında, 12.07.2016 – 31.12.2017 döneminde, rayiç bedeli 250 TL (vergiler dâhil) olan VDSL modemi istendiği takdirde 24 aylık taahhüt süresi boyunca aylık 3 TL, 1 Ocak 2018 sonrası dönemde ise aylık 5TL taksitle sunulmuştur.

(39) Bunun yanı sıra söz konusu Kampanya kapsamında sunulan ek faydalar aşağıda yer almaktadır.

- Çağrı merkezi veya online satış kanallarından abone olan müşterilere özel, kampanyalı fiyatlar üzerinden ek olarak 50 TL indirim verilmiştir.
- Abonelik başvurusu herhangi bir nedenle iptal olan ve yeniden başvuru yapmayı kabul eden müşterilere özel kampanyalı fiyatlar üzerinden ek olarak 50 TL indirim verilmiştir.
- Diğer internet servis sağlayıcısındaki internet aboneliğini iptal ettirerek, TTNET internet aboneliği olan müşterilerin diğer İSS'lerdeki aboneliklerini iptal etmeleri nedeniyle cayma bedeli ödemek durumunda kalmaları halinde, son faturalarını TTNET'e iletmeleri kaydıyla, kampanyalı fiyatlar üzerinden ek olarak faturalarına aylık 30 TL (vergiler dahil) olacak şekilde ve toplam 150 TL'ye kadar (vergiler dahil) indirim yansıtılmıştır.
- Hepsi Dahil Kampanyası'na dahil olup, eğitim paketini istiyorum seçeneğini işaretleyen müşterilere ücretsiz olarak eğitim paketinden yararlanma hakkı sunulmuştur. Ücretsiz eğitim paketi sadece yeni satış anında verilmiş olup kampanya kapsamında müşterilerin tercihlerine bağlı olarak ücretsiz yararlanabilecekleri eğitim paketi seçenekleri; Bukı, TEDdy's Ready, HIZLIGO, Kayıp Sesler Ülkesi ve Hedefim İngilizce paketleridir. Müşteriler, söz konusu eğitim paketlerinden sadece bir tanesini seçebilmiştir.

(40) Aşağıdaki tablolarda Hepsi Dahil Kampanyası kapsamında sunulan internet paketlerinin ayrıntılarına yer verilmektedir.

18-39/621-301

Tablo 2: Hepsi Dahil Kampanyası Kapsamında Sunulan İnternet Paketleri ve Fiyatları (TL)

Altyapı	Hız ('e kadar)	Kota	AKN	Kampanyasız Paket Fiyat (1 Temmuz 2018 sonrası güncel fiyatlardır.)	Kampanyalı Paket Fiyatı	Kampanyasız Erişim Fiyatı (Yalın İnternet veya TT Alo Paket) (1 Temmuz 2018 sonrası güncel fiyatlardır.)	Kampanyalı Erişim (Yalın İnternet veya TT Alo Paket)	Bağlantı Ücreti	Modem Ücreti ¹⁰	Damga Vergisi
DSL	8Mbps	Limitsiz	50GB	94,00	36,90	20,00	12,00	8,00	3,00	8,95
DSL	8Mbps	Limitsiz	Full Limitsiz	227,00	91,00	20,00	12,00	8,00	3,00	15,12
DSL	16Mbps	Limitsiz	50GB	96,00	42,90	20,00	12,00	8,00	3,00	10,13
DSL	16Mbps	Limitsiz	75GB	102,00	45,90	20,00	12,00	8,00	3,00	Upsell paketi
DSL	16Mbps	Limitsiz	100GB	110,00	49,90	20,00	12,00	8,00	3,00	11,61
DSL	16Mbps	Limitsiz	200 GB	134,00	59,90	20,00	12,00	8,00	3,00	13,75
DSL	16Mbps	Limitsiz	300 GB	165,00	69,90	20,00	12,00	8,00	3,00	16,37
DSL	16Mbps	Limitsiz	Full Limitsiz	230,00	101,00	20,00	12,00	8,00	3,00	17,08
Fiber	24Mbps	Limitsiz	35GB	96,00	36,90	20,00	12,00	8,00	3,00	8,95
Fiber	24Mbps	Limitsiz	50GB	98,00	42,90	20,00	12,00	8,00	3,00	10,15
Fiber	24Mbps	Limitsiz	100GB	112,00	49,90	20,00	12,00	8,00	3,00	11,56
Fiber	24Mbps	Limitsiz	200 GB	136,00	59,90	20,00	12,00	8,00	3,00	13,77
Fiber	24Mbps	Limitsiz	300 GB	167,00	69,90	20,00	12,00	8,00	3,00	16,38
Fiber	24Mbps	Limitsiz	Full Limitsiz	245,00	141,00	20,00	12,00	8,00	3,00	23,07
Fiber	35Mbps	Limitsiz	50GB	103,00	44,90	20,00	12,00	8,00	3,00	10,58
Fiber	35Mbps	Limitsiz	100GB	117,00	54,90	20,00	12,00	8,00	3,00	12,58
Fiber	35Mbps	Limitsiz	200 GB	131,00	64,90	20,00	12,00	8,00	3,00	14,78
Fiber	35Mbps	Limitsiz	300 GB	172,00	74,90	20,00	12,00	8,00	3,00	17,40
Fiber	35Mbps	Limitsiz	Full Limitsiz	295,00	191,00	20,00	12,00	8,00	3,00	31,24
Fiber	50Mbps	Limitsiz	50GB	108,00	49,90	20,00	12,00	8,00	3,00	11,59
Fiber	50Mbps	Limitsiz	100GB	122,00	59,90	20,00	12,00	8,00	3,00	13,65
Fiber	50Mbps	Limitsiz	200 GB	141,00	69,90	20,00	12,00	8,00	3,00	15,65
Fiber	50Mbps	Limitsiz	300 GB	177,00	79,90	20,00	12,00	8,00	3,00	18,41
Fiber	50Mbps	Limitsiz	Full Limitsiz	375,00	291,00	20,00	12,00	8,00	3,00	51,32
Fiber	100Mbps	Limitsiz	50GB	119,00	64,90	20,00	12,00	8,00	3,00	14,58
Fiber	100Mbps	Limitsiz	100GB	132,00	74,90	20,00	12,00	8,00	3,00	16,64
Fiber	100Mbps	Limitsiz	200 GB	151,00	84,90	20,00	12,00	8,00	3,00	18,73
Fiber	100Mbps	Limitsiz	300 GB	187,00	94,90	20,00	12,00	8,00	3,00	21,40

¹⁰ 18.09.2017 tarihinden itibaren modem fiyatı 5,00 olarak belirlenmiştir.

18-39/621-301

Tablo 2'nin devamı:

Altyapı	Hız ('e kadar)	Kota	AKN	Kampanyasız Paket Fiyat (1 Temmuz 2018 sonrası güncel fiyatlardır.)	Kampanyalı Paket Fiyatı	Kampanyasız Erişim Fiyatı (Yalın İnternet veya TT Alo Paket) (1 Temmuz 2018 sonrası güncel fiyatlardır.)	Kampanyalı Erişim (Yalın İnternet veya TT Alo Paket)	Bağlantı Ücreti	Modem Ücreti ¹¹	Damga Vergisi
Fiber	100Mbps	Limitsiz	Full Limitsiz	525,00	391,00	20,00	12,00	8,00	3,00	70,01
Hiper	24Mbps	Limitsiz	35GB	96,00	36,90	20,00	12,00	8,00	3,00	8,95
Hiper	24Mbps	Limitsiz	50GB	98,00	42,90	20,00	12,00	8,00	3,00	10,15
Hiper	24Mbps	Limitsiz	100GB	112,00	49,90	20,00	12,00	8,00	3,00	11,56
Hiper	24Mbps	Limitsiz	200 GB	136,00	59,90	20,00	12,00	8,00	3,00	13,77
Hiper	24Mbps	Limitsiz	300 GB	167,00	69,90	20,00	12,00	8,00	3,00	16,38
Hiper	24Mbps	Limitsiz	LİMİTSİZ	245,00	141,00	20,00	12,00	8,00	3,00	23,07
Hiper	35Mbps	Limitsiz	50GB	103,00	44,90	20,00	12,00	8,00	3,00	10,58
Hiper	35Mbps	Limitsiz	100GB	117,00	54,90	20,00	12,00	8,00	3,00	12,58
Hiper	35Mbps	Limitsiz	200 GB	131,00	64,90	20,00	12,00	8,00	3,00	14,78
Hiper	35Mbps	Limitsiz	300 GB	172,00	74,90	20,00	12,00	8,00	3,00	17,40
Hiper	35Mbps	Limitsiz	Full Limitsiz	295,00	191,00	20,00	12,00	8,00	3,00	31,24
Hiper	50Mbps	Limitsiz	50GB	108,00	49,90	20,00	12,00	8,00	3,00	11,59
Hiper	50Mbps	Limitsiz	100GB	122,00	59,90	20,00	12,00	8,00	3,00	13,65
Hiper	50Mbps	Limitsiz	200 GB	141,00	69,90	20,00	12,00	8,00	3,00	15,65
Hiper	50Mbps	Limitsiz	300 GB	177,00	79,90	20,00	12,00	8,00	3,00	18,41
Hiper	50Mbps	Limitsiz	Full Limitsiz	375,00	291,00	20,00	12,00	8,00	3,00	51,32
Hiper	100Mbps	Limitsiz	50GB	119,00	64,90	20,00	12,00	8,00	3,00	14,58
Hiper	100Mbps	Limitsiz	100GB	132,00	74,90	20,00	12,00	8,00	3,00	16,64
Hiper	100Mbps	Limitsiz	200 GB	151,00	84,90	20,00	12,00	8,00	3,00	18,73
Hiper	100Mbps	Limitsiz	300 GB	187,00	94,90	20,00	12,00	8,00	3,00	21,40
Hiper	100Mbps	Limitsiz	Full Limitsiz	525,00	391,00	20,00	12,00	8,00	3,00	70,01

Kaynak: TTNET tarafından gönderilen belgeler

¹¹ 18.09.2017 tarihinden itibaren modem fiyatı 5,00 TL olarak belirlenmiştir.

18-39/621-301

Tablo 3: 01.01.2018 Tarihinden İtibaren Hepsi Dahil Kampanyası Kapsamında Sunulan İnternet Paketleri¹² ve Fiyatları (TL)

Altyapı	Hız ('e kadar)	Kota	AKN	Kampanyasız Paket Fiyatı (1 Temmuz 2018 sonrası güncel fiyatlarıdır.)	Kampanyalı Paket Fiyatı	Kampanyasız Erişim Fiyatı (Yalın İnternet veya TT Alo Paket) (1 Temmuz 2018 sonrası güncel fiyatlarıdır.)	Kampanyalı Erişim (Yalın İnternet veya TT Alo Paket)	Bağlantı Ücreti	Modem Ücreti	Damga Vergisi
DSL	8Mbps	Limitsiz	50GB	94,00	36,90	20,00	12,00	9,00	5,00	9,13
DSL	8Mbps	Limitsiz	Full Limitsiz	227,00	63,90	20,00	12,00	9,00	5,00	14,61
DSL	16Mbps	Limitsiz	50GB	96,00	42,90	20,00	12,00	9,00	5,00	10,35
DSL	16Mbps	Limitsiz	75GB	102,00	46,90	20,00	12,00	9,00	5,00	Upsell Paketi
DSL	16Mbps	Limitsiz	100GB	110,00	50,90	20,00	12,00	9,00	5,00	11,98
DSL	16Mbps	Limitsiz	200 GB	134,00	58,90	20,00	12,00	9,00	5,00	13,60
DSL	16Mbps	Limitsiz	300 GB	165,00	66,90	20,00	12,00	9,00	5,00	15,22
DSL	16Mbps	Limitsiz	Full Limitsiz	230,00	76,90	20,00	12,00	9,00	5,00	17,25
Fiber	24Mbps	Limitsiz	35GB	96,00	36,90	20,00	12,00	9,00	5,00	9,13
Fiber	24Mbps	Limitsiz	50GB	98,00	42,90	20,00	12,00	9,00	5,00	10,35
Fiber	24Mbps	Limitsiz	100GB	112,00	50,90	20,00	12,00	9,00	5,00	11,98
Fiber	24Mbps	Limitsiz	200 GB	136,00	58,90	20,00	12,00	9,00	5,00	13,60
Fiber	24Mbps	Limitsiz	300 GB	167,00	66,90	20,00	12,00	9,00	5,00	15,22
Fiber	24Mbps	Limitsiz	Full Limitsiz	245,00	103,90	20,00	12,00	9,00	5,00	22,74
Fiber	35Mbps	Limitsiz	50GB	103,00	45,90	20,00	12,00	9,00	5,00	10,96
Fiber	35Mbps	Limitsiz	100GB	117,00	53,90	20,00	12,00	9,00	5,00	12,59
Fiber	35Mbps	Limitsiz	200 GB	131,00	61,90	20,00	12,00	9,00	5,00	14,21
Fiber	35Mbps	Limitsiz	300 GB	172,00	69,90	20,00	12,00	9,00	5,00	15,88
Fiber	35Mbps	Limitsiz	Full Limitsiz	295,00	133,90	20,00	12,00	9,00	5,00	28,83
Fiber	50Mbps	Limitsiz	50GB	108,00	51,90	20,00	12,00	9,00	5,00	12,18
Fiber	50Mbps	Limitsiz	100GB	122,00	59,90	20,00	12,00	9,00	5,00	13,80
Fiber	50Mbps	Limitsiz	200 GB	141,00	67,90	20,00	12,00	9,00	5,00	15,43
Fiber	50Mbps	Limitsiz	300 GB	177,00	75,90	20,00	12,00	9,00	5,00	17,05
Fiber	50Mbps	Limitsiz	Full Limitsiz	375,00	233,90	20,00	12,00	9,00	5,00	49,13
Fiber	100Mbps	Limitsiz	50GB	119,00	61,90	20,00	12,00	9,00	5,00	14,21
Fiber	100Mbps	Limitsiz	100GB	132,00	69,90	20,00	12,00	9,00	5,00	15,83
Fiber	100Mbps	Limitsiz	200 GB	151,00	77,90	20,00	12,00	9,00	5,00	17,46
Fiber	100Mbps	Limitsiz	300 GB	187,00	85,90	20,00	12,00	9,00	5,00	19,08
Fiber	100Mbps	Limitsiz	Full Limitsiz	525,00	320,90	20,00	12,00	9,00	5,00	66,79

¹² 01.01.2018 ile 16.05.2018 tarihleri arasında Kampanya dahilinde sunulan internet paketlerinin fiyatları ve bağlantı ücretleri değişmiştir.

18-39/621-301

Tablo 3'ün devamı:										
Altyapı	Hız ('e kadar)	Kota	AKN	Kampanyasız Paket Fiyat (1 Temmuz 2018 sonrası güncel fiyatlardır.)	Kampanyalı Paket Fiyatı	Kampanyasız Erişim Fiyatı (Yalın İnternet veya TT Alo Paket) (1 Temmuz 2018 sonrası güncel fiyatlardır.)	Kampanyalı Erişim (Yalın İnternet veya TT Alo Paket)	Bağlantı Ücreti	Modem Ücreti	Damga Vergisi
Hiper	24Mbps	Limitsiz	35GB	96,00	36,90	20,00	12,00	9,00	5,00	9,13
Hiper	24Mbps	Limitsiz	50GB	98,00	42,90	20,00	12,00	9,00	5,00	10,35
Hiper	24Mbps	Limitsiz	100GB	112,00	50,90	20,00	12,00	9,00	5,00	11,98
Hiper	24Mbps	Limitsiz	200 GB	136,00	58,90	20,00	12,00	9,00	5,00	13,60
Hiper	24Mbps	Limitsiz	300 GB	167,00	66,90	20,00	12,00	9,00	5,00	15,22
Hiper	24Mbps	Limitsiz	LİMİTSİZ	245,00	103,90	20,00	12,00	9,00	5,00	22,74
Hiper	35Mbps	Limitsiz	50GB	103,00	45,90	20,00	12,00	9,00	5,00	10,96
Hiper	35Mbps	Limitsiz	100GB	117,00	53,90	20,00	12,00	9,00	5,00	12,59
Hiper	35Mbps	Limitsiz	200 GB	131,00	61,90	20,00	12,00	9,00	5,00	14,21
Hiper	35Mbps	Limitsiz	300 GB	172,00	69,90	20,00	12,00	9,00	5,00	15,88
Hiper	35Mbps	Limitsiz	Full Limitsiz	295,00	133,90	20,00	12,00	9,00	5,00	28,83
Hiper	50Mbps	Limitsiz	50GB	108,00	51,90	20,00	12,00	9,00	5,00	12,18
Hiper	50Mbps	Limitsiz	100GB	122,00	59,90	20,00	12,00	9,00	5,00	13,80
Hiper	50Mbps	Limitsiz	200 GB	141,00	67,90	20,00	12,00	9,00	5,00	15,43
Hiper	50Mbps	Limitsiz	300 GB	177,00	75,90	20,00	12,00	9,00	5,00	17,05
Hiper	50Mbps	Limitsiz	Full Limitsiz	375,00	233,90	20,00	12,00	9,00	5,00	49,13
Hiper	100Mbps	Limitsiz	50GB	119,00	61,90	20,00	12,00	9,00	5,00	14,21
Hiper	100Mbps	Limitsiz	100GB	132,00	69,90	20,00	12,00	9,00	5,00	15,83
Hiper	100Mbps	Limitsiz	200 GB	151,00	77,90	20,00	12,00	9,00	5,00	17,46
Hiper	100Mbps	Limitsiz	300 GB	187,00	85,90	20,00	12,00	9,00	5,00	19,08
Hiper	100Mbps	Limitsiz	Full Limitsiz	525,00	320,90	20,00	12,00	9,00	5,00	66,79

Kaynak: TTNET tarafından gönderilen belgeler

- (41) Hepsi Dahil Kampanyası'ndan 2016 yılının son altı ayında (.....) abone, 2017 yılında (.....) abone ve 2018 yılının ilk beş ayında (.....) abone olmak üzere toplam itibarıyla (.....) abone yararlanmıştır¹³. Çağrı merkezi ve online kanaldan abone olan ya da abonelik başvurusu herhangi bir nedenle iptal olan ve yeniden başvuru yapmayı kabul ederek (.....) TL'lik ek indirimden faydalanan (.....) abone bulunmaktadır. Söz konusu aboneler Kampanya'dan faydalanan toplam abonelerin %(.....) oluşturmaktadır. Abonelerin ek fayda olarak yararlandığı diğer hizmetler eğitim paketi ve cayma bedeli karşılama hizmetidir. Eğitim paketinden faydalanan abone sayısı ve paketlerin maliyeti aşağıdaki tabloda sunulmaktadır. Söz konusu aboneler Kampanya'dan faydalanan toplam abonelerin %(.....) oluşturmaktadır.

Tablo 4: Ek Fayda Kapsamında Sunulan Eğitim Paketine İlişkin Bilgiler

Eğitim Paketi	Birim Lisans	Faydalanan Abone Sayısı
Buki paketi	(.....)	(.....)
Hedefim İngilizce	(.....)	(.....)
Hızlıgo	(.....)	(.....)
Kayıp Sesler Ülkesi	(.....)	(.....)
Tedy's Ready	(.....)	(.....)
TOPLAM		(.....)

Kaynak: TTNET tarafından gönderilen belgeler

- (42) Cayma bedeli karşılama hizmeti kapsamında ise diğer servis sağlayıcılarından internet aboneliklerini iptal ettirerek, TTNET internet abonesi olan müşterilerin son faturalarını TTNET'e iletmeleri kaydıyla kampanyalı fiyatlar üzerinden ek olarak, faturalarına aylık (.....) TL olacak şekilde toplamda (.....) TL'ye kadar indirim yansıtılmıştır. İlgili hizmetten faydalanan aboneler toplam abonelerin (.....) oluşturmaktadır.

Tablo 5: Ek Fayda Kapsamında Sunulan Cayma Bedeli Karşılama Hizmetine İlişkin Bilgiler

Cayma Bedeli Karşılama	Faydalanan Miktar (İndirim)	Faydalanan Abone Sayısı
1 Ay x 30 TL İndirim	(.....)	(.....)
2 Ay x 30 TL İndirim	(.....)	(.....)
3 Ay x 30 TL İndirim	(.....)	(.....)
4 Ay x 30 TL İndirim	(.....)	(.....)
5 Ay x 30 TL İndirim	(.....)	(.....)
TOPLAM		(.....)

Kaynak: TTNET tarafından gönderilen belgeler

- (43) Hepsi Dahil Kampanyası'ndan yararlanan abonelerin paket bazında dağılımı aşağıdaki tabloda sunulmaktadır.

Tablo 6: Hepsi Dahil Kampanyasından Faydalanan Abonelerin Paket Bazında Dağılımı

Altyapı	Bağlantı Hızı ('e kadar)	AKN	Abone Sayısı	Dağılım (%)
DSL	8Mbps	Full Limitsiz	(.....)	(.....)
DSL	8Mbps	50GB	(.....)	(.....)
DSL	16Mbps	50GB	(.....)	(.....)
DSL	16Mbps	75GB	(.....)	(.....)
DSL	16Mbps	100GB	(.....)	(.....)
DSL	16Mbps	200 GB	(.....)	(.....)
DSL	16Mbps	300 GB	(.....)	(.....)
DSL	16Mbps	Full Limitsiz	(.....)	(.....)
Fiber	24Mbps	35GB	(.....)	(.....)
Fiber	24Mbps	50GB	(.....)	(.....)
Fiber	24Mbps	100GB	(.....)	(.....)
Fiber	24Mbps	200 GB	(.....)	(.....)

¹³ Söz konusu Kampanya'dan yararlanan abone sayısı tüm paketler bazında ve THK (Toptan Hat Kiralama), PSTN (Public Switched Telephone Network) ve yalın internet dahil olmak üzere belirtilmiştir.

Tablo 6'nın devamı:				
Altyapı	Bağlantı Hızı ('e kadar)	AKN	Abone Sayısı	Dağılım (%)
Fiber	24Mbps	300 GB	(.....)	(.....)
Fiber	24Mbps	Full Limitsiz	(.....)	(.....)
Fiber	35Mbps	50GB	(.....)	(.....)
Fiber	35Mbps	100GB	(.....)	(.....)
Fiber	35Mbps	200 GB	(.....)	(.....)
Fiber	35Mbps	300 GB	(.....)	(.....)
Fiber	35Mbps	Full Limitsiz	(.....)	(.....)
Fiber	50Mbps	50GB	(.....)	(.....)
Fiber	50Mbps	100GB	(.....)	(.....)
Fiber	50Mbps	200 GB	(.....)	(.....)
Fiber	50Mbps	300 GB	(.....)	(.....)
Fiber	50Mbps	Full Limitsiz	(.....)	(.....)
Fiber	100Mbps	50GB	(.....)	(.....)
Fiber	100Mbps	100GB	(.....)	(.....)
Fiber	100Mbps	200 GB	(.....)	(.....)
Fiber	100Mbps	300 GB	(.....)	(.....)
Fiber	100Mbps	Full Limitsiz	(.....)	(.....)
Hiper	24Mbps	35GB	(.....)	(.....)
Hiper	24Mbps	50GB	(.....)	(.....)
Hiper	24Mbps	100GB	(.....)	(.....)
Hiper	24Mbps	200 GB	(.....)	(.....)
Hiper	24Mbps	300 GB	(.....)	(.....)
Hiper	24Mbps	LİMİTSİZ	(.....)	(.....)
Hiper	35Mbps	50GB	(.....)	(.....)
Hiper	35Mbps	100GB	(.....)	(.....)
Hiper	35Mbps	200 GB	(.....)	(.....)
Hiper	35Mbps	300 GB	(.....)	(.....)
Hiper	35Mbps	Full Limitsiz	(.....)	(.....)
Hiper	50Mbps	50GB	(.....)	(.....)
Hiper	50Mbps	100GB	(.....)	(.....)
Hiper	50Mbps	200 GB	(.....)	(.....)
Hiper	50Mbps	300 GB	(.....)	(.....)
Hiper	50Mbps	Full Limitsiz	(.....)	(.....)
Hiper	100Mbps	50GB	(.....)	(.....)
Hiper	100Mbps	100GB	(.....)	(.....)
Hiper	100Mbps	200 GB	(.....)	(.....)
Hiper	100Mbps	300 GB	(.....)	(.....)
Hiper	100Mbps	Full Limitsiz	(.....)	(.....)
Toplam			(.....)	(.....)
Kaynak: TTNET tarafından gönderilen belgeler				

I.5. Değerlendirme

I.5.1. Hakim Durum Değerlendirmesi

- (44) 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesine göre, bir teşebbüsün madde hükmünde yasaklanan davranışlarda bulunması ancak söz konusu teşebbüsün hâkim durumda olmasıyla mümkündür. 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde hâkim durum şu şekilde tanımlanmaktadır:

“Belirli bir piyasadaki bir veya birden fazla teşebbüsün, rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek fiyat, arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücü”.

- (45) Tanımdan da anlaşılacağı üzere hâkim durum değerlendirilmesi yapılırken, esasen, incelenen teşebbüsün rekabetçi baskılardan ne ölçüde bağımsız davranabildiği

araştırılmaktadır. Hâkim Durumdaki Teşebbüslerin Dışlayıcı Kötüye Kullanma Niteliğindeki Davranışlarının Değerlendirilmesine İlişkin Kılavuz'un (Kılavuz) 10. paragrafında hâkim durum değerlendirmesinde göz önünde bulundurulmuş temel unsurlar; incelenen teşebbüsün ve rakiplerinin ilgili pazardaki konumu, pazara giriş ve pazarda büyüme engelleri ve alıcıların pazarlık gücü olarak sınıflandırılmaktadır.

Bu unsurlar çerçevesinde aşağıda, "toptan sabit genişbant internet erişim hizmetleri" ve "perakende sabit genişbant internet erişim hizmetleri" olarak belirlenen ilgili ürün pazarlarında Türk Telekom ve TNET'in konumu değerlendirilecektir.

1.5.1.1. Toptan Sabit Genişbant İnternet Erişim Hizmetleri Pazarı

- (46) Kurulun 19.12.2013 tarihli ve 13-71/992-423 sayılı kararında, Türk Telekom'un gerek ulaştığı hane sayısı gerek bu altyapı üzerinden hizmet alan abone sayısı bakımından oldukça yüksek pazar payına sahip olması, erişim şebekelerine yapılacak yatırımın yüksek ve batık maliyet oluşturması, ayrıca şebeke yatırımının önünde idari ve yasal engellerin bulunması, toptan seviyede sabit genişbant internet erişimi piyasasında yüksek kapsam ve ölçek ekonomilerinin varlığı, İSS'lerin Türk Telekom karşısında alıcı gücünün bulunmaması ve Türk Telekom'un BTK tarafından alınan 07.01.2010 tarihli ve 2010/DK.10/20 sayılı karar ile "Veri Akış Erişimini içeren Toptan Genişbant Erişim Piyasası"nda etkin piyasa gücüne (EPG) sahip işletmeci olarak belirlenmiş olması dikkate alınarak, Türk Telekom'un toptan sabit genişbant internet erişim hizmetleri pazarında hâkim durumda bulunduğu hükmedilmiştir. Kararda ayrıca "*Türk Telekom'un ilgili hizmetleri sunduğu telefon şebekesinin alternatifinin kurulmasının zorluğu ve söz konusu hizmetlere ikame hizmetler sunulmasının ciddi yatırım ve zaman gerektirmesi nedeniyle, bu durumun yakın gelecekte değişmeyeceği*" değerlendirilmesinde bulunulmuştur.
- (47) Nitekim anılan karardan bu yana piyasada ulaşılan sonucun değiştirilmesini gerektirecek gelişmeler yaşanmamıştır. Halen her dört genişbant internet abonesinden üçü Türk Telekom'un sahip olduğu DSL altyapısı üzerinden hizmet almaktadır. Hâlihazırda kendi altyapısını kurup işletmek suretiyle İSS'lere bakır şebeke üzerinden toptan genişbant erişim hizmeti sunan tek işletmeci Türk Telekom'dur. Bunun dışında Türk Telekom, Superonline, VodafoneNet ve Kule Hizmetleri'nin fiber altyapısı¹⁴, Türksat'ın ise Kablo TV altyapısı bulunmaktadır.
- (48) Alternatif altyapıların ulaştığı hane sayısı veya altyapı üzerinden hizmet alan abone sayısı bakımından pazar payı bilgisine önaraştırma aşamasında ulaşılamamış olmakla birlikte Kablo TV altyapısının halen 24 ille kısıtlı olduğu, 2015-2018 yılları arasında Türk Telekom'un sahip olduğu bakır kablo ağı altyapı uzunluğunun değişmediği, buna karşın Türk Telekom ve alternatif işletmecilerin sahip oldukları fiber altyapı uzunluğunun yıllar itibarıyla arttığı bilinmektedir. Bu çerçevede fiber altyapı uzunluklarının yıllar itibarıyla değişiminin önemli bir gösterge olabileceği anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda aşağıdaki tabloda toptan seviyede sabit genişbant internet erişim hizmeti pazarında faaliyet gösteren alternatif işletmecilerin ve Türk Telekom'un sahip oldukları fiber altyapı uzunluklarına ve buna göre paylarına yer verilmektedir:

---

¹⁴ 2018 yılı 1. çeyreği itibarıyla alternatif altyapı işletmecileri arasında pazar payı %5'in altında olanlara yer verilmemiştir.

Tablo 7: Alternatif İşletmecilerin ve Türk Telekom'un Sahip Olduğu Fiber Altyapı Uzunlukları (km) ve Bu Açıdan Payları (%)

	2015/1		2016/1		2017/1		2018/1	
	Uzunluk (km)	Payı (%)	Uzunluk (km)	Payı (%)	Uzunluk (km)	Payı (%)	Uzunluk (km)	Payı (%)
Türk Telekom	197.262	78,7	214.395	78,7	234.176	78,7	261.927	79,2
Alternatif İşletmeciler	53.352	21,3	58.155	21,3	63.444	21,3	68.696	20,8
Toplam	250.614	100,0	272.550	100,0	297.620	100,0	330.623	100,0

Kaynak: BTK Pazar Verileri Raporu 2018 Yılı 1. Çeyrek

- (49) Yukarıdaki tablodan fiber altyapı uzunluğu bakımından Türk Telekom'un payının 2015-2018 döneminde %79 düzeyinde olduğu görülmektedir. 2015 birinci çeyreği itibarıyla Türk Telekom'un fiber altyapısının eriştiği hane (homepass) sayısı 3,11 milyon iken en geniş fiber optik altyapıya sahip olduğu bilinen alternatif işletmeci Superonline'in eriştiği hane sayısı 2,25 milyondur¹⁵. Türk Telekom'un fiber altyapıda da yüksek paya sahip olması 19.12.2013 tarihli ve 13-71/992-423 sayılı Kurul kararından bu yana toptan seviyede sabit genişbant internet erişim pazarındaki yüksek pazar payının devamına işaret etmektedir.
- (50) Ayrıca, genel olarak erişim şebekelerine yapılacak yatırımların yüksek ve batık maliyet niteliğinde olduğu ve bu şebekelerde genellikle yüksek seviyeli ölçek ve kapsam ekonomilerinin var olduğu dikkate alındığında, Türk Telekom'un toptan seviyedeki gücünün kısa vadede değişmesinin mümkün olmadığı değerlendirilmektedir. Yeni bir şebeke oluştururken katlanması gereken yatırım maliyetlerinin yanı sıra Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından verilecek olan "geçiş hakkı kullanım onayı"ni müteakip altyapının tesis edileceği taşınmazların tasarruf sahiplerinden (Geçiş Hakkı Sağlayıcılarına-GHS) de izin alınması gerekmektedir. Bunun yanında, geçiş hakkına konu güzergâhtaki taşınmazlar, aynı zamanda mera, kültür ve tabiat alanı (SİT) vb. olarak koruma altına alınmış bir taşınmaz olduğunda bu konuda ilgili kurumlardan da ayrıca izin alınması gerekmektedir. Bu bilgiler ışığında, yasal ve idari engeller, batık maliyetler, ölçek ve kapsam ekonomileri ile şebeke etkileri gibi pazar özelliklerinin toptan seviyede sabit internet erişim hizmetleri pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin büyümesinin ya da pazara yeni teşebbüslerin girmesinin önünde engel yarattığını söylemek mümkündür.
- (51) Hâkim durum değerlendirmesinde dikkate alınan bir diğer husus ise alıcıların gücüdür. Kurulun 19.12.2013 tarihli ve 13-71/992-423 sayılı kararında; D-Smart'ın sunduğu internet hizmetlerinin tamamında Türk Telekom'un altyapısını, TurkNet ve Superonline'nin kendi fiber altyapılarını ve Türk Telekom'un altyapısını, VodafoneNet'in ise büyük ölçüde Türk Telekom'un altyapısını kullandıklarını ifade ettikleri belirtilmektedir. Söz konusu kararlardan bu yana teşebbüslerin yukarıda ifade ettiği hususlarda önemli bir değişiklik olmadığı ve aynı durumun günümüzde de devam ettiği, dolayısıyla DSL hizmeti sunan İSS'lerin büyük ölçüde Türk Telekom altyapısını kullandığı anlaşılmaktadır. Grafik 1'de de görüldüğü üzere Türk Telekom ile aynı ekonomik bütünlük içerisinde bulunan TNET dışındaki İSS'lerin pazar paylarının düşük olması, toptan seviyede İSS'lere internet hizmeti sunan alternatif bir sağlayıcının bulunmaması ve İSS'lerin kısa vadede kendi altyapılarını oluşturmalarının önünde bir

¹⁵ "Bilgi Toplumuna Geçiş ve Tüketicilerin Yararına Olacak Yüksek Hızlı Genişbant Hizmetlerinin Teşvik Edilmesine Yönelik Teknik Yardım Projesi" kapsamında BTK tarafından düzenlenen 16-18.01.2017 tarihli çalıştayda verilen bilgiler.

takım engellerin bulunması İSS'lerin alıcı gücünün oldukça düşük seviyede olduğunu göstermektedir.

- (52) Ayrıca BTK, 11.01.2013 tarihli ve 2013/DK-SRD/29 sayılı kararı ile Türk Telekom'u tekrar "Veri Akış Erişimini İçeren Toptan Genişbant Erişim Piyasası"nda EPG'ye sahip işletmeci olarak belirlemiştir.
- (53) Yukarıda aktarılan bilgiler ve önceki Kurul kararları ışığında, Türk Telekom'un yüksek pazar payına sahip olduğu, piyasada büyüme ve piyasaya giriş engellerinin yüksek olduğu ve alıcıların gücünün düşük olduğu toptan sabit genişbant internet erişim hizmetleri pazarında hâkim durumda olduğu değerlendirilmektedir.

1.5.1.2. Perakende Sabit Genişbant İnternet Hizmetleri Pazarı

- (54) Perakende sabit genişbant internet hizmetleri bakımından yapılan hâkim durum değerlendirmesinde ilk olarak TTNET'in ve en yakın rakiplerinin ilgili pazardaki yıllar itibarıyla pazar paylarının incelenmesi gerekmektedir. TTNET'in pazar payı yıllar itibarıyla azalan bir seyir göstererek 2018 yılı Mart ayında %67,26 seviyesine düşmüştür. Her ne kadar TTNET'in en yakın rakibi konumunda olan Superonline'ın pazar payı yıllar itibarıyla artış gösterse ve TTNET'in pazar payının son üç yıl içinde azaldığı görülse de hâlihazırda TTNET'in Superonline'ın (%19,1) üç katından fazla pazar payına sahip olduğu, Superonline ve Kablo TV gibi kısmi altyapı avantajına sahip İSS'ler haricindeki İSS'lerin %5'ten küçük pazar paylarının bulunduğu görülmektedir.
- (55) Perakende seviyede piyasaya giriş engellerinin bulunup bulunmadığı incelendiğinde, perakende seviyede internet hizmeti sunulması için ilk olarak BTK'nın yetkilendirmesinin gerektiği bilinmektedir. Bunun yanı sıra, mevcut dosya kapsamında incelenen teşebbüslerin dikey bütünleşik yapıya, güçlü ve ortak bir dağıtım ağına ve geniş bir ürün portföyüne, yüksek marka bilinirliğine, finansal ve ekonomik güce sahip olmasının da piyasadaki teşebbüslerin büyümesi veya piyasaya yeni teşebbüslerin girmesi önünde giriş engeli oluşturmasının muhtemel olacağı değerlendirilmektedir. Dolayısıyla perakende seviyede, toptan seviyedeki pazara kıyasla daha düşük seviyede de olsa, giriş engellerinin bulunduğunu söylemek mümkündür.
- (56) Perakende sabit internet erişim hizmetinin alıcısı ise bireysel ve kurumsal internet kullanıcılarıdır. Dosya kapsamında elde edilen bilgilere göre, bireysel kullanıcılar genellikle belirli bir süre taahhüt verme karşılığında indirim elde etmektedir. Bu kullanıcıların taahhüt süresi içerisinde işletmeci değişikliği yapma ihtimali düşük görülmektedir. Zira böyle bir durumda abonelerin verdikleri taahhüt karşılığında aldıkları faydaları İSS'lere iade etmeleri gerekmektedir. Taahhüt süresi sona eren kullanıcıların ise işletmeci değişikliği yapması, ancak buldukları yerde hizmet sağlayan başka bir işletmecinin bulunması durumunda mümkündür. Kurumsal kullanıcılar ise daha yüksek hız ve kapasitede internet hizmeti talep etmektedir. Bu bağlamda kurumsal kullanıcıların bireysel kullanıcılara kıyasla daha yüksek bir alıcı gücüne sahip olduğu düşünülse de pazarda oldukça yüksek sayıda bireysel ve kurumsal alıcının bulunması, alıcıların incelenen teşebbüsler üzerinde yeterli düzeyde rekabetçi baskı oluşturmadığını göstermektedir.
- (57) Yukarıda aktarılanlar ışığında sabit perakende genişbant internet hizmetleri pazarında TTNET'in yüksek ve rakipleriyle orantısız pazar payı, piyasaya giriş engellerinin

bulunması ve düşük alıcı gücü dikkate alınarak ve önceki Kurul kararlarıyla¹⁶ örtüşür şekilde TTNET'in perakende sabit genişbant internet hizmetleri pazarında hâkim durumda olduğu sonucuna varılmıştır.

I.5.2. Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Değerlendirmesi

I.5.2.1. Rekabet Hukukunda Fiyat Sıkıştırması

- (58) Telekomünikasyon sektöründe yerleşik operatörlerin pazarı rekabetçi yeni girişlere kapama potansiyeli taşıyan stratejileri, fiyat sıkıştırmasını önemli bir konu haline getirmiştir. Bu kapsamda, fiyat sıkıştırmasının teorik altyapısının oluşturulması ve doğru maliyet testlerinin uygulanması, perakende pazardaki rekabetin kısıtlanıp kısıtlanmadığının tespiti bakımından önceliklidir.
- (59) Bununla birlikte, fiyat sıkıştırmasına ilişkin Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Avrupa Birliği (AB) hukuku uygulamalarının birbirinden farklılaştığı görülmektedir. ABD uygulamasında fiyat sıkıştırması ayrı bir ihlal türü olarak ele alınmamaktadır. Linkline kararında¹⁷ ifade edildiği gibi üst pazarda uygulanan fiyatın çok yüksek olması halinde bu durum anlaşma yapmayı dolaylı reddetme çerçevesinde, alt pazarda uygulanan fiyatın çok düşük olması halinde ise bu durum yıkıcı fiyat çerçevesinde değerlendirilmektedir. Diğer yandan AB uygulamasında fiyat sıkıştırması ayrı bir ihlal türü olarak ele alınmaktadır¹⁸. AB yaklaşımı üst pazardaki fiyatın yüksek olup olmaması ve alt Pazardaki fiyatın maliyet altı olup olmaması ile ilgilenmemekte, üst pazardaki fiyat ile alt pazardaki fiyat arasındaki marjın alt pazarda faaliyet göstermek için yetersiz olmasına odaklanmaktadır.
- (60) Kurulun mevcut yaklaşımının ise AB uygulamasına paralel olduğunu söylemek mümkündür. Zira Kılavuz'un 61. paragrafında fiyat sıkıştırması *"dikey ilişkili pazarlarda faaliyet gösteren ve üst pazarda hâkim durumda bulunan bir teşebbüsün üst pazar ürünü fiyatı ile alt pazar ürünü fiyatı arasındaki marjı, alt pazarda eşit derecede etkin bir rakibin dahi kârlı bir şekilde kalıcı olarak ticari faaliyette bulunmasına imkân vermeyecek nitelikte belirlemesidir. Üst pazarda hâkim durumda bulunan teşebbüs, üst pazar ürününün fiyatını yükselterek, alt pazar ürününün fiyatını düşürerek veya her ikisini aynı anda uygulayarak marj sıkıştırmasına yol açabilmektedir. Böylece, hâkim durumdaki teşebbüs üst pazardaki ürün üzerinde sahip olduğu pazar gücünü alt pazara aktarabilmekte ve bu şekilde rekabetin kısıtlanması sonucunu doğurabilmektedir."*
- (61) Kılavuz'un 62. paragrafında ise fiyat sıkıştırmasının unsurları olarak
- teşebbüsün bir üretim zincirinde birbiriyle bağlantılı üst ve alt pazarlarda faaliyet göstermesi,
  - üst pazardaki ürünün alt pazarda faaliyet gösterebilmek için vazgeçilmez olması¹⁹,

¹⁶ Kurulun 19.11.2008 tarihli, 08-65/1055-411 sayılı, 19.12.2013 tarihli, 13-71/992-423 sayılı ve 09.02.2017 tarihli, 07-06/52-19 sayılı kararları.

¹⁷ Pacific Bell Tel. Co. v LinkLine Communications, Inc., 555 U.S. 438 (2009), 1119.

¹⁸ Case C-280/08 P, Deutsche Telekom AG v. Commission 2010 E.C.R. I-09555; Case C-52/09, Konkurrensverket v. TeliaSonera Sverige AB 2011 E.C.R. I-00527; Case C-295/12 P, Telefónica & Telefónica de España v. Commission 2014

¹⁹ Vazgeçilmezlik koşulu değerlendirilirken, üst pazar ürününün alt pazarda etkin bir şekilde rekabet edebilmek için nesnel olarak gerekli olması aranmaktadır. Bu durum, söz konusu ürün açısından rakiplerin alt pazarda başvurabilecekleri mevcut ya da potansiyel bir ikamenin bulunmaması halinde söz konusu olmaktadır. İlgili unsurun mevcut veya potansiyel ikamesinin olup olmadığı değerlendirilirken,

- teşebbüsün üst pazarda hâkim durumda bulunması,
- üst ve alt pazar ürünleri arasındaki marjın üst pazardaki hâkim durumda bulunan teşebbüs kadar etkin bir rakibin alt pazarda kâr elde edemeyecek ve kalıcı şekilde faaliyet gösteremeyecek kadar düşük olması

sayılmıştır.

- (62) Fiyat sıkıştırmasının unsurlarının bulunduğu durumlarda bir ihlalin var olup olmadığının tespiti için yapılacak incelemenin esasını incelemeye konu davranışın fiili veya muhtemel rekabet karşıtı piyasa kapamaya yol açıp açmadığının değerlendirilmesi oluşturmaktadır. Rekabet karşıtı piyasa kapama, hâkim durumdaki teşebbüsün davranışları sonucunda tüketicilerin zararına olacak şekilde mevcut ya da potansiyel rakiplerin arz kaynaklarına veya pazarlara ulaşımının zorlaştırılması ya da engellenmesidir. Tüketici zararı, fiyat artışı, ürün kalitesindeki ve yenilik düzeyindeki düşüşler, mal ve hizmet çeşitliliğinde azalışlar şeklinde gerçekleşebilir²⁰.
- (63) Kılavuz'un 26. paragrafında rekabet karşıtı piyasa kapamanın oluşup oluşmadığının değerlendirilmesinde dikkate alınacak hususlar, *hâkim durumdaki teşebbüsün konumu, ilgili pazardaki koşullar, hâkim durumdaki teşebbüsün rakiplerinin konumu, müşterilerin ya da sağlayıcıların konumu, incelenen davranışın kapsamı ve süresi, fiili piyasa kapamayla ilgili olası deliller, dışlayıcı stratejiye dair doğrudan veya dolaylı deliller* olarak sıralanmıştır.
- (64) Kılavuz'da fiyat sıkıştırması davranışına ilişkin olarak dikey bütünleşik teşebbüs tarafından sunulacak haklı gerekçelerin alınacak kararda değerlendirileceği belirtilmektedir. Haklı gerekçenin fiyat sıkıştırmasının tespitinin ardından incelemeye konu teşebbüs tarafından ileri sürülmesi halinde dikkate alınacağı açıktır. Kılavuz'un 63. paragrafında *"özellikle pazar koşullarının iddia konusu stratejiye sebep olduğu, üst pazar arzı ve alt pazar talebinde yaşanan değişimlerden dolayı marjın daraldığı ve/veya düşük fiyatla sunulan ürünün piyasaya yeni sunulduğu gibi hususlar"* öne sürülebilecek haklı gerekçeye örnek olarak sayılmıştır.
- (65) Fiyat sıkıştırması analizinde esas alınan maliyetler Kılavuz'da ifade edilmiştir. Hâkim durumdaki teşebbüsün incelenen davranışı sonucunda aslında kaçınılabilecek olmasına karşın zarar ettiğinin tespitinde, uygun bir başlangıç noktası olarak ortalama kaçınılabilecek maliyet (OKM)²¹ ölçütü kullanılabilir. Hâkim durumdaki bir teşebbüs, üretiminin tamamı veya bir kısmı için OKM'nin altında bir fiyat uyguladığı takdirde, söz konusu üretimi gerçekleştirilerek kaçınılabileceği bir zarara katlanmaktadır. Dolayısıyla OKM'yi karşılayamamak, hâkim durumdaki teşebbüsün kısa vadede feragatte bulunduğu ve eşit etkinlikteki bir rakibin zarar etmeden hedeflenen müşterilere hizmet edemeyeceğine işaret etmektedir.
- (66) İlgili pazarın koşulları dikkate alınarak bazı istisnai durumlarda Kurul tarafından kullanılması muhtemel diğer bir maliyet ölçütü ise uzun dönem ortalama artan maliyet

---

hâkim durumda bulunan teşebbüsün rakiplerinin öngörülebilir bir gelecekte söz konusu unsuru etkin bir şekilde tekrar oluşturup oluşturamayacakları göz önünde bulundurulmaktadır. Genel olarak, eğer söz konusu unsur bir doğal tekelin sonucuysa, önemli şebeke etkileri veya tek kaynaktan temin edilebilecek bir bilgi söz konusuysa ilgili unsurun rakipler tarafından tekrar oluşturulmasının olanaksız olduğu değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, pazarın dinamik yapısı ve ilgili unsurun sağladığı pazar gücünün sürdürülebilirliği de ayrıca göz önünde bulundurulmaktadır.

²⁰ Kılavuz, 25. para.

²¹ OKM, bir teşebbüsün belirli miktardaki bir çıktıyı üretmemesi halinde katlanmayacağı veya tasarruf edeceği maliyetler olarak tanımlanabilir.

(UDOAM²²)'tir. UDOAM genellikle OKM'den yüksektir, çünkü (yalnızca incelenen dönem içerisinde katlanılan sabit maliyetleri içeren) OKM'nin aksine UDOAM, kötüye kullanma olduğu iddia edilen davranıştan önceki dönemde incelenen ürün için katlanılan sabit maliyetleri de içermektedir. UDOAM'ın ilgili maliyet ölçütü olarak kullanıldığı durumlarda, UDOAM'ı karşılayamamak hâkim durumdaki teşebbüsün söz konusu mal veya hizmetin üretilmesine ilişkin tüm maliyetleri geri almadığını ve pazarın eşit etkinlikteki bir rakibe kapatılabileceğini göstermektedir. Fiyatın UDOAM'ın üzerinde olduğu durumlarda eşit etkinlikteki rakipler zarara katlanmadan faaliyetlerine devam edebileceklerinden bu durumda hâkim durumdaki teşebbüsün davranışı yıkıcı fiyatlandırma olarak değerlendirilmeyecektir.

- (67) Kurulun bugüne kadar aldığı kararların, Kılavuz'da fiyat sıkıştırmasına ilişkin belirtilen ve yukarıda yer verilen hususlarla paralel oluşu görülmektedir. Türk Telekom ve TTNET'ten oluşan ekonomik bütünlüğün, toptan genişbant internet erişim hizmetleri pazarındaki hâkim durumunu, perakende genişbant internet hizmetleri pazarında fiyat sıkıştırması yoluyla kötüye kullandığı iddiası üzerine alınan Kurulun 08-65/1055-411 sayılı kararı (TTNET-I Kararı)²³, fiyat sıkıştırması incelemesinin yapılmış olması ve hakim durumun perakende pazarda fiyat sıkıştırması yoluyla kötüye kullanıldığı sonucuna ulaşılması nedeniyle önem arz etmektedir.
- (68) Anılan kararda, fiyat sıkıştırması incelemesinde öncelikle teşebbüsün, rakiplerin ve ilgili pazarın yapısına ilişkin belirli ekonomik ve hukuki koşulların eş zamanlı varlığının tespit edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Söz konusu kararda bu hususlar aşağıdaki şekilde sıralanmıştır:
- Teşebbüsün öncelikle, bir üretim/hizmet zincirinde birbiriyle bağlantılı üst ve alt pazarda (toptan ve perakende pazarda) faaliyeti olacak şekilde dikey bütünleşik yapıda olması ve tek bir ekonomik bütünlüğü teşkil etmesi,
  - Söz konusu teşebbüsün toptan pazardaki girdinin üretiminde/sunumunda tekele yaklaşan pazar gücüne sahip olacak şekilde hâkim durumda bulunması,
  - Toptan pazardaki girdinin perakende pazarda teşebbüsün kendisi ve rakiplerinin üretim yapabilmeleri ve rekabet edip pazarda kalabilmeleri için zorunlu nitelik taşıması, bir başka deyişle söz konusu girdinin üst pazarda yakın ikamesinin (alternatifinin) bulunmaması ve daha düşük bir maliyetle kısa sürede üretilmesinin mümkün olmaması
  - Toptan ve perakende fiyat arasındaki marjın teşebbüsün veya teşebbüs kadar etkin bir rakibin alt pazarda kâr elde edemeyeceği ve uzun dönemde pazarda kalamayacağı kadar düşük belirlenmesi, bir başka deyişle, teşebbüsün rakipleri gibi aynı toptan fiyatı açıktan ödemek zorunda kalması durumunda alt pazarda kârlı bir şekilde faaliyet gösteremeyecek olması,
  - Teşebbüsün fiyat sıkıştırmasına neden olan davranışı sonunda perakende pazarda rekabetin kısıtlanması,
  - Teşebbüsün fiyat sıkıştırmasına neden olan fiyatlandırma politikasına ilişkin objektif gerekçelerinin bulunmaması.

---

²² UDOAM ise bir firmanın belirli bir ürünü üretmek için katlandığı tüm (değişken ve sabit) maliyetlerin ortalamasıdır.

²³ Söz konusu karar, Danıştay 13. Dairesinin 18.12.2012 tarihli ve 2012/3885 sayılı kararına da konu olmuş ve Danıştay 13. Dairesi tarafından anılan Kurul kararında hukuka aykırı bir yön görülmemiştir.

- (69) Kararda, inceleme konusu dönem boyunca Türk Telekom'un al-sat modelindeki toptan ücretleri ile TTNET'in kendi belirlediği perakende fiyatlar arasındaki marjın, TTNET'in perakende düzeydeki maliyetlerini karşılamadığı tespiti yapılmıştır. Öte yandan, Türk Telekom ve TTNET yetkililerinin şirket içi sunumlardaki ve aralarında yaptıkları yazışmalardaki ifadelerinin, perakende pazardaki stratejiye uygun olarak, belirlenen amaçlara ulaşabilmek için rakiplerin faaliyetlerinin zorlaştırılması ya da pazardan dışlanması yönündeki niyetlerinin göstergesi niteliğinde olduğu vurgulanmıştır. Dışlayıcı niyet ve etkinin yanı sıra, fiyat sıkıştırmasının gerçekleştiği dönemde TTNET satışlarını artırırken rakiplerin pazarda marjinal düzeylerde kaldığı, dolayısıyla fiyat sıkıştırması uygulamasının pazardaki etkilerini gösterdiği görülmektedir. Sonuç olarak, Türk Telekom ve TTNET ekonomik bütünlüğünün perakende pazardaki maliyetlerini karşılayamayacak derecede fiyatlandırma politikası izleyerek rakiplerinin faaliyetlerini zorlaştırmak amacıyla fiyat sıkıştırması uyguladığı kanaatine varılmıştır.
- (70) Fiyat sıkıştırmasına yönelik detaylı analiz yapılan bir diğer karar ise 19.12.2013 tarihli ve 13-71/992-423 sayılı (TTNET-II) karardır. Soruşturma kapsamında Türk Telekom'un toptan pazarda, TTNET'in perakende pazarda hakim durumda olduğu tespitlerinin ardından, Türk Telekom ve TTNET kampanyaları incelenmiş, ardından toptan ve perakende tarifeler arasındaki marjın, TTNET'in perakende seviyedeki maliyetlerini karşılayıp karşılamadığı analiz edilmiştir. Yapılan maliyet incelemeleri sonucunda öncelikle TTNET'in kampanyalarının bir kısmının maliyetlerini karşılamadığı tespiti yapılmıştır. Ardından, rakip İSS maliyetleri ve en çok satılan paketlerdeki kârlılıkları incelenmiştir.
- (71) Kararda, Aralık 2008-Şubat 2013 arasında incelemeye tabi tutulan herhangi bir kampanyanın (taahhütlü iptal engelleme kampanyaları da dahil) maliyetlerini karşılayamadığı gibi bir sonuca ulaşılamadığı, ancak bazı iptal engelleme kampanyalarında TTNET'in ya maliyetini karşılayamadığı ya da başa baş noktasında olduğu ifade edilmiştir. Bölgesel kampanyalar bakımından da, Tivibu Ev ürününün dahil edildiği dört kampanyanın maliyetlerini karşılayamadığı belirtilmiştir.
- (72) Söz konusu maliyet değerlendirmelerinin ardından, fiyat sıkıştırmasına neden olan davranışın perakende pazarda rekabeti kısıtlayıcı (muhtemel) etkilere yol açıp açmadığı incelenmiştir. İncelenen kampanyalardaki abone artışının davranışın büyüklüğünü ortaya koyduğu, öte yandan Tivibu Ev'in dahil edildiği paket satışların ancak Ekim 2012'de hissedilebilir seviyeye ulaştığı ve Mayıs 2013'ten sonra rekabeti etkileme potansiyeline kavuşmaya başladığı, söz konusu sürenin rekabet karşıtı piyasa kapamanın oluşması için yeterli olmayacağı, ancak Tivibu Ev içeren paketlerin satışında gözlenen artan trendin devam etmesi hâlinde rakiplere piyasanın kapanmasının muhtemel hale geleceği kanaatine ulaşılmıştır.
- (73) Öte yandan, bazı iptal engelleme kampanyalarının ya maliyetini karşılayamadığı ya da başabaş noktasına çok yakın sonuçlar doğurduğu, bu kapsamda iptal engelleme kampanyaları ile verilen faydaların artması hususu, daha önce sunulan kampanyaların kârlılık oranları ile birlikte değerlendirildiğinde, iptal engelleme kampanyalarının incelenen dönem sonrasında rekabet karşıtı piyasa kapama oluşturma olasılığının bulunduğu tespiti yapılmıştır.

I.5.2.2. TTNET'in Uygulamalarının Fiyat Sıkıştırması Kapsamında Değerlendirilmesi

I.5.2.2.1. Perakende Sabit Genişbant İnternet Erişim Hizmetleri Pazarında Abone Ömrü ve Fiyat Sıkıştırması Analizindeki Rolü

- (74) Gelir ve maliyet kalemlerinin kampanya/paket bazında aylık olarak hesaplanmasında maliyetlerin hangi ölçüye göre dağıtılacağı kritik önem taşımaktadır. Kampanyalar kapsamında abonelere sunulan indirim ve faydalar abone kazanma maliyeti olarak adlandırılmaktadır. Abone kazanım maliyetlerinin sadece sarf edildikleri ayla ilişkilendirmesinin doğru olmayacağı, söz konusu maliyetlerin abonenin "ömrü" boyunca amorti edileceği değerlendirilmektedir²⁴. Bu bağlamda, ortalama abone ömrünün kullanılması, kampanya dönemi boyunca katlanılan abone kazanma maliyetlerinin kampanyalı dönemi takip eden sürede karşılanıp karşılanmadığını tespit etmeyi mümkün kılmaktadır.
- (75) Ortalama abone ömrü, bir internet servis sağlayıcısı (İSS) tarafından sunulan bir kampanyadan indirim ve fayda elde etmiş abonelerin kampanya süresi de dâhil olmak üzere ortalama kaç ay başka bir İSS'ye geçmeden veya yeni bir kampanyadan faydalanmadan aboneliğini devam ettirdiğinin tespiti ile hesaplanır. 24 ay taahhütlü abonelere (söz konusu kampanyalı tekliften yararlanıp taahhüt süresi bitiminde halen aynı kontratta olan aboneler ile tekliften yararlanıp taahhüt süresi bitmeden herhangi bir cayma bedeli ödemeksizin aynı İSS'nin farklı bir teklifine geçen aboneler) sunulan söz konusu indirim ve faydaların maliyeti karşılayıp karşılamadığı incelenirken taahhüt dönemi ve taahhüt sonrasında aboneden elde edilen gelirler göz önünde bulundurulmalıdır ki bu durum abone ömrünün hesaplanmasının analizdeki kritik rolünü ortaya koymaktadır. Dolayısıyla abone ömrünün doğru bir şekilde tespit edilmesi, gerçekleştirilecek olan fiyat sıkıştırması analizinde büyük öneme sahiptir.
- (76) Kurulun önceki tarihli kararlarına bakıldığında, 24 aylık taahhüt karşılığında kampanyadan faydalanan aboneler için ortalama abone ömrü süresinin birbirine yakın şekilde belirlendiği görülmektedir. 19.11.2008 tarihli ve 08-65/1055-411 sayılı Kurul kararında diğer ülkelerdeki uygulamalar da incelenmiş olup söz konusu süre teşebbüsün lehine olacak şekilde 36 ay olarak belirlenmiştir²⁵. Kurulun 19.12.2013 tarih ve 13-71/992-423 sayılı kararında gerçekleşmiş müşteri hareketlerine ilişkin veriler kullanılarak abone ömrü 34 ay olarak tespit edilmiştir. Kurulun 09.02.2017 tarihli ve 17-06/53-20 sayılı, 09.02.2017 tarihli ve 17-06/52-19 sayılı kararlarında ise söz konusu süre (.....) ay olarak belirlenmiştir. Dolayısıyla en güncel Kurul kararında, perakende sabit genişbant hizmetleri pazarında bir abonenin 24 aylık taahhüt süresi bitiminden sonra ortalama (.....) ay daha başka bir kampanyaya geçmeden veya servis sağlayıcı değiştirmeden TTNET'ten hizmet almaya devam ettiği tespiti yapılmıştır.
- (77) Başvuru sahibi Superonline tarafından, Ocak-Haziran 2015 döneminde 24 aylık taahhüt vererek hizmet alımına başlamış tüm bireysel xDSL abonelerinin gerçekleşmiş verileri analiz edilerek, söz konusu abonelerin 24 aylık kontrat dönemi bittikten sonra ortalama (.....) ay daha taahhütsüz olarak hizmet alımına devam ettikleri tespit edilmiş ve bu çerçevede abone ömrü (.....) ay olarak hesaplanmıştır. İlgili hizmetin sunulduğu pazarda, abonelerin büyük çoğunluğunun taahhüt süresinin sona ermesinin ardından en fazla 2-3 ay içerisinde yeni bir kampanyaya veya farklı bir işletmeciye geçmesinin bekleneceği

²⁴ Kurulun 19.11.2008 tarihli ve 08-65/1055-411 sayılı kararı.

²⁵ Kurulun 17.06.2010 tarihli ve 10-44/761-245 sayılı kararında da ilgili karara atıf yapılarak ortalama abone ömrü süresi aynı şekilde 36 ay olarak tespit edilmiştir.

belirtmiştir. Bu kapsamda abone ömrünün doğru tespit edilmesi bakımından, hesaplama yapılırken gelir üretmeyen veya kullandığı gün başına gelir üreten taahhütsüz abonelerin, kurumsal abonelerin, ses abonelerinin, taahhüt süresi şikayete konu tarifeden farklı olan abonelerin ortalama abone ömrü hesabına dahil edilmemesi ve benzer nitelikteki tüketici davranışlarının ortaya konması açısından şikayete konu tarifeye benzer bir tarifedeki gerçekleştirmiş abone ömrü verilerinin dikkate alınması gerektiği hususlarına dikkat çekilmiştir.

- (78) Bu husus BTK görüşünde de yer almış; 2017 tarihli Kurul kararında belirlenen (.....) ortalama abone ömrünün uzun olduğu ve tüketicilere perakende seviyede sunulan paketlere ilişkin kampanyasız-kampanyalı fiyatların arasındaki farkın yüksek olmasının aboneler açısından yüksek cayma bedellerinin oluşmasına yol açtığı, tüketicilerin taahhüt süresi içerisinde işletmeci değişikliği yapma motivasyonunun kırıldığı, dolayısıyla İSS değişikliği yapmayı tercih edecek tüketicilerin taahhütlerinin bitiminin akabinde, uzun süre beklemeden farklı bir İSS'ye geçiş yapmalarının beklendiği ifade edilmiştir.
- (79) TTNET'den hesaplamış olduğu ortalama abone ömrüne ilişkin bilgi talep edilmiş ve bu bilginin bireysel ve kurumsal aboneler olarak ayrıştırılması istenmiştir. Bu talebe istinaden TTNET tarafından Kurum kayıtlarına 27.09.2018 tarih ve 6985 sayı ile giren cevabi yazıda ortalama abone ömrünün bireysel ve kurumsal aboneler birlikte dikkate alındığında (.....) ay, yalnızca bireysel aboneler dikkate alındığında ise (.....) ay olduğu ifade edilmiştir. Söz konusu abone ömrünün Superonline ve BTK tarafından dile getirilen endişeleri karşıladığı değerlendirilmektedir.

I.5.2.2.2. Gelir-Maliyet Analizi

- (80) Şikâyet konusu Hepsi Dahil Kampanyası kapsamında çeşitli hız ve kotalarda 50 farklı internet paketi sunulmaktadır. Hepsi Dahil Kampanyası kapsamındaki paketler içerisinde kampanya dönemi boyunca en çok abone kazanımı sağlayan üç paket DSL 8 mpbs hız ve 50 GB kotalı, fiber 24 mbps hız ve 35 GB kotalı ve hiper 24 mbps hız ve 35 GB kotalı paketlerdir. Söz konusu paketler kapsamında edinilen abone sayısı, kampanya sonucunda edinilen toplam abone sayısının %(.....)'ünü oluşturmaktadır. Dolayısıyla önaraştırma kapsamında bahse konu paketlere ilişkin gelir-maliyet analizi yapılmıştır.
- (81) TTNET'in gelir ve maliyet kalemlerinin içeriği hakkındaki açıklamalara ve paket bazında toplam gelir ve maliyetlerin nasıl hesaplandığına ilişkin açıklamalara aşağıda yer verilmektedir.

I.5.2.2.3. TTNET'in Gelir ve Maliyet Kalemlerine İlişkin Açıklamalar

TTNET'in Gelir Kalemleri ve Gelirlerinin Hesaplamasında Kullanılan Yöntem:

- (82) TTNET'in Hepsi Dahil Kampanyası kapsamında sunduğu internet hizmetinden elde ettiği gelirler "paket gelirleri" ve "diğer gelirler" olarak iki başlık altında incelenmiştir. Paket gelirleri internet, bağlantı, toptan hat kiralama, yalın internet, telefon ve devre hazırlama ücretlerinden, diğer gelirler ise modem ücreti ve "VAS (*Value Added Services*)" olarak adlandırılan katma değerli hizmet gelirinden oluşmaktadır. Kampanya dâhilinde sunulan yalın internet paketlerinde telefon aboneliği gerekmediği için telefon ücreti alınmamakta, telefon aboneliği gereken evde internet paketlerinden farklı olarak "yalın internet aylık erişim ücreti" tarife ve kampanya fiyatlarına dâhil edilmektedir. Aşağıda TTNET'in kampanya kapsamındaki gelir kalemleri ile söz konusu gelirler üzerinden ödediği vergi ve katkı payı oranları hakkında bilgilere yer verilmektedir.

Paket Gelirleri:

- **İnternet Ücreti:** Abonelere farklı altyapı, hız ve kotalarda (örneğin, DSL 8 mbps 50 GB) verilen internet hizmeti karşılığında alınan aylık ücrettir. Bu ücret; kampanyalı ve kampanyasız dönemde farklılık göstermektedir. Bağlantı ücreti, erişim ücreti (NDSL26 veya THK27) ve modem ücreti gibi ek unsurları kapsamayan gelir kalemidir. Abone ömrü boyunca oluşan ortalama internet ücreti geliri, analiz edilen kampanyanın öngördüğü indirimli internet ücretinin indirimli ücretin geçerli olduğu ay sayısı (24 ay), indirimli dönemin bitiminden sonra geçerli olan kampanyasız ücretin ise geriye kalan abone ömrüyle ((.....) ay) çarpılması; çıkan sonucun ise abone ömrüne ((.....) ay) bölünmesi ile elde edilmiştir.
- **Bağlantı Ücreti:** Yeni bir aboneden (diğer İSS'lerden TTNET'e geçiş yapan aboneler hariç) internet erişiminin başlatılması için tek seferlik olarak tahsil edilen bir ücrettir. Hepsi Dahil Kampanyası kapsamında bağlantı ücreti 12.07.2016-31.12.2017 tarihleri arasında abone başına toplam 192 TL olacak şekilde 24 ay boyunca aylık 8 TL, 01.01.2018-16.05.2018 tarihleri arasında ise abone başına toplam 216 TL olacak şekilde 24 ay boyunca 9 TL (%18 KDV ve %15 ÖİV dahil) taksitle faturaya ayrıca yansıtılmıştır. Kârlılık analizi kapsamında ortalama bağlantı ücreti 24 ay boyunca elde edilen bağlantı ücreti ortalama abone ömrüne bölünerek hesaplamaya dahil edilmiştir.
- **Toptan Hat Kiralama (Sabit Telefon Hizmet Ücreti):** Telefon hizmeti de alan, diğer bir ifadeyle evde internet aboneliği olan kullanıcının erişim hizmeti için aylık olarak ödediği bir ücrettir. Hepsi Dahil Kampanyası kapsamında (yalın internet paketleri hariç) 20 TL (%18 KDV ve %15 ÖİV dahil) olan "ALO Paket aylık sabit ücreti", 12 TL olarak uygulanmaktadır. Ortalama toptan hat kiralama ücreti analiz edilen kampanyanın öngördüğü indirimli internet ücretinin (12 TL) indirimli ücretin geçerli olduğu ay sayısı (24 ay), indirimli dönemin bitiminden sonra geçerli olan kampanyasız ücretin (20 TL) ise geriye kalan abone ömrüyle ((.....) ay) çarpılması; çıkan sonucun ise ortalama abone ömrüne ((.....) ay) bölünmesi ile elde edilmiştir.
- **Yalın İnternet Erişim Ücreti:** Yalın internet paketlerinde sabit telefon aboneliğinin zorunlu olmaması sebebiyle aylık sabit telefon ücreti alınmamakta, bununla birlikte abonelerden erişim hizmeti için "Yalın İnternet Aylık Erişim Ücreti" adı altında belirli bir aylık ücret talep edilmektedir. Hepsi Dahil Kampanyası ile sunulan yalın internet paketlerinde kampanyalı fiyata 12 TL (vergiler dâhil), kampanyasız fiyata ise 20 TL (vergiler dâhil) yalın internet erişim ücreti dâhil edilmektedir. Ortalama yalın internet erişim ücreti de benzer şekilde indirimli ve indirimsiz tarife fiyatlarının aylara göre ağırlıklı ortalamasının alınması ile elde edilmiştir.
- **Devre Hazırlama Ücreti:** Yalın internet hizmeti başvurularında, sabit telefon hattı ve internet hizmeti aboneliği olmayan yeni müşterilerden bir defaya mahsus alınan ücrettir. Hepsi Dahil Kampanyası kapsamında söz konusu hizmet ücretsiz sunulmuştur. Bu nedenle devre hazırlama ücreti hesaplamaya dahil edilmemiştir.

Diğer Gelirler:

- **Modem Ücreti:** TTNET tarafından sunulan kampanyalar kapsamında talep eden abonelere sunulan modem karşılığında alınan ücrettir. Kampanya kapsamında

²⁶ Naked Digital Subscriber Line (Yalın DSL).

²⁷ Toptan Hat Kiralama.

modemli olarak sunulan internet paketlerinde 12.07.2016-31.12.2017 tarihlerinde 250 TL olan VDSL modemi istendiği takdirde 24 aylık taahhüt süresi boyunca aylık 3TL, 01.01.2018 tarihi sonrası ise aylık 5 TL olarak faturaya ayrıca yansıtılmıştır. Hepsi Dahil Kampanyası kapsamında modem satın alan abone oranının % (.....) olduğu bildirilmiştir. Ortalama modem geliri, kampanyalı dönem boyunca modemden elde edilen toplam gelirin ortalama abone ömrüne bölünmesi ve kampanya kapsamında modem satın alan abone oranıyla çarpılmasıyla elde edilmiştir.

- VAS Gelirleri (Katma Değerli Hizmetler): VAS hizmetleri katma değerli servis hizmetlerini ifade etmekte olup, müşterilerin internet hizmetine ek olarak aldıkları hizmetlerdir. VAS gelirleri ise, TTNET tarafından kullanıcılarına sunulan müzik, video, eğitim platformu (vitamin), e-kitap platformu, güvenlik, ödeme hizmetleri gibi katma değerli hizmetlerin sunumundan elde edilen gelirleri ifade etmektedir. TTNET tarafından paket, erişim, bağlantı, modem ücretleri dışında 2016 yılında (.....) TL, 2017 yılında (.....) TL ve 2018 yılında (.....) TL VAS geliri elde edildiği ifade edilmiştir.

(83) TTNET'in Hepsi Dahil Kampanyası kapsamında sunduğu ek faydaların hesaplama yöntemine ilişkin açıklamalara aşağıda yer verilmektedir. Söz konusu ek faydalar gelirleri azaltıcı şekilde hesaplama dahil edilmiştir.

- Anlık İndirim: Hepsi Dahil Kampanyası kapsamında çağrı merkezi veya online satış kanallarından abone olan müşteriler ile başvurusu herhangi bir nedenle iptal olan ve yeniden başvuru yapmayı kabul eden müşterilere özel kampanyalı fiyatlar üzerinden ek olarak 50 TL verilen indirimdir. Söz konusu indirimden abonelerin %(.....) faydalanmıştır. Bu kapsamda 50 TL, önce ortalama abone ömrüne bölünmüş sonra da %(.....) ile çarpılarak hesaplama dahil edilmiştir.
- Cayma Bedeli Karşılama: Diğer internet servis sağlayıcıdaki internet aboneliğini iptal ettirerek, TTNET internet aboneliği olan müşterilerin diğer İSS'lerdeki aboneliklerini iptal etmeleri nedeniyle cayma bedeli ödemek durumunda kalmaları halinde, son faturalarını TTNET'e iletmeleri kaydıyla, kampanyalı fiyatlar üzerinden ek olarak faturalarına aylık (.....) TL (vergiler dahil) olacak şekilde ve toplam (.....) TL'ye kadar (vergiler dahil) indirim yansıtılmıştır. Söz konusu hizmetten faydalanan abone oranı %(.....). Bu çerçevede ilk olarak ilgili hizmetten faydalanan abone sayısının faydalanma miktarına ((.....)) göre ağırlıklı ortalaması alınmış, daha sonra bulunan değer ortalama abone ömrüne bölünerek %(.....) alınmıştır.
- Eğitim Paketi: Hepsi Dahil Kampanyası'na dahil olup, yeni satış anında "eğitim paketini istiyorum" seçeneğini işaretleyen abonelere ücretsiz olarak eğitim paketinden yararlanma hakkı tanınmıştır. Hepsi Dahil Kampanyası kapsamında abonelerin %(.....) eğitim paketinden faydalanmıştır. Söz konusu eğitim paketlerinden yararlanan aboneler birim lisans maliyetlerine göre ağırlıklandırılmış, ardından ortalama abone ömrüne bölünerek bulunan değer %(.....)'i alınmıştır.

Vergiler ve Katkı Payları:

- KDV: İnternet ve modem gelirleri üzerinden %18 oranında katma değer vergisi ödenmektedir.
- ÖİV: İnternet gelirleri üzerinden %5 oranında ödenen özel iletişim vergisi Ocak 2018 yılı itibarıyla %7,5 oranında ödenmektedir.

- Evrensel Hizmet Katkı Payı: Yıllık gelirin % 1'lik bir kısmı Evrensel Hizmet Fonu olarak Hazine'ye ödenmektedir.
- Hazine Katkı Payı: Yıllık gelirin % 0,35 oranındaki pay "idari ücret" olarak BTK'ya ödenmektedir.

TTNET'in Maliyet Kalemleri ve Maliyetlerinin Hesaplamasında Kullanılan Yöntem:

- (84) TTNET'in Hepsi Dahil Kampanyası kapsamında sunduğu internet paketleri için katlandığı maliyetler genel olarak abonelere hizmet sunumundan kaynaklanan "perakende seviyedeki maliyetler" ile TTNET tarafından Türk Telekom'a ödenen ücretleri içeren "toptan seviyedeki maliyetler"den oluşmaktadır.

Perakende Seviyedeki Maliyet Kalemleri:

- (85) TTNET'in perakende seviyedeki maliyetlerini oluşturan kalemler aşağıda sunulmuştur. Söz konusu maliyetler 2016, 2017 ve 2018 yılları olmak üzere her yıl için aylık abone başına hesaplanmıştır. Satış primi gideri yıllık bazda yeni kazanılan abone sayısına bölünürken, diğer gider kalemleri ortalama abone sayısına bölünerek hesaplamaya dahil edilmiştir.
- Tahsilat Komisyonu Giderleri: TTNET tarafından bayilere ödenen tahsilat komisyonlarını kapsamaktadır.
  - Yasal Takip Giderleri: Yükümlülüklerini yerine getirmeyen aboneler için başlatılan yasal süreçte katlanılan maliyetleri içermektedir.
  - Çağrı Merkezi ve Müşteri İlişkileri Giderleri: Müşteri ilişkilerinin yönetimi, çağrı merkezinin kurulması ve çağrı merkezi üzerinden yapılan satışlar kapsamında katlanılan maliyetleri içermektedir.
  - Faturalama İşlemleri, Fatura Kâğıdı ve Zarf Ücreti Giderleri: Faturalama maliyetleri, faturalama sürecinde kâğıt, zarf ve posta kalemleri için katlanılan maliyetleri içermektedir.
  - Pazarlama (İlan ve Reklam) Giderleri: TTNET markasının ve ürünlerinin tanıtımı amacıyla katlanılan tüm maliyetleri içermektedir. Kampanya bazında reklam faaliyetleri gerçekleştirilmekle beraber, reklam harcamalarındaki temel saikin abone kazanımı olması nedeniyle bahse konu maliyetin kârlılık hesaplamalarında, toplam pazarlama tüm abone sayısına ve ay sayısına bölünmesiyle hesaplanmıştır.
  - VAS (Katma Değerli Hizmetler) Giderleri: TTNET tarafından kullanıcılarına sunulan; müzik, video, eğitim platformu (vitamin), e-kitap platformu gibi katma değerleri hizmetlerin sunumunu için katlanılan maliyetleri ifade etmektedir.
  - Operasyonel Maliyetler: TTNET'in faaliyetleri kapsamında katlandığı başta IT harcamaları (kullanılan yazılım lisansları, donanım bakım maliyetleri vb.) olmak üzere operasyonel giderleri içermektedir.
  - Satış Primi: TTNET'in satış kanallarına abone kazanımı kapsamında ödediği aktivasyon primleri satış primleri maliyet kalemini oluşturmaktadır. Kanal bazında ödenen prim miktarı değişmektedir.

(86) TTNET'in perakende seviyedeki maliyetlerini oluşturan diğer kalemleri modem, kurulum ve şüpheli alacak giderleridir.

- **Modem Maliyeti:** Kampanyalar çerçevesinde TTNET tarafında satılan modem başına katlanılan maliyetleri ifade etmektedir. Modemin tek seferlik abone başına maliyeti Kampanya süresince yıllık bazda değişmiştir. Bu maliyet, abone başına toplam modem harcamasının ortalama abone ömrüne bölünmesi ile hesaplanmıştır.

Tablo 8: Hepsi Dahil Kampanyası Kapsamında Modem Maliyeti Hesaplaması

Modem Maliyeti	2016	2017	2018
Abone başı modem maliyeti (TL)	(.....)	(.....)	(.....)
Modem alan abone oranı	(.....)	(.....)	(.....)
Kampanyadan faydalanan abone sayısı	(.....)	(.....)	(.....)
Modem alan abone sayısı	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam modem harcaması (TL)	(.....)	(.....)	(.....)
Abone başına modem harcaması (TL)	(.....)	(.....)	(.....)
Aylık maliyetlere yansımaları (abone başı modem harcaması /abone ömrü) (TL)	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: Raportörlerce yapılan hesaplamalar

- **Kurulum Giderleri:** TTNET'in yeni aboneleri için modem teslim, modem kurulum, hız testi ve gerektiğinde daire içi kablolama gibi hizmetleri nedeniyle katlandığı maliyetleri ifade etmektedir. Kurulum maliyetine tek sefer katlanılmakta olup yıllık olarak değişmiştir. Söz konusu maliyet, abone başına kurulum maliyeti abone ömrüne bölünerek hesaplamaya dahil edilmiştir.

Tablo 9: Hepsi Dahil Kampanyası Kapsamında Kurulum Maliyeti Hesaplaması

Kurulum Maliyeti	2016	2017	2018
Abone başı kurulum maliyeti (TL)	(.....)	(.....)	(.....)
Kurulum hizmeti alan abone oranı	(.....)	(.....)	(.....)
Kampanyadan faydalanan abone sayısı	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam kurulum maliyeti (TL)	(.....)	(.....)	(.....)
Abone başına kurulum maliyeti (TL)	(.....)	(.....)	(.....)
Aylık maliyetlere yansımaları (abone başı kurulum maliyeti /abone ömrü) (TL)	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: Raportörlerce yapılan hesaplamalar

- **Şüpheli Alacak Gideri:** Tahsili şüpheli konuma düşen alacaklara karşılık olarak tüm gelirler üzerinden ayrılan bir oran olup maliyet unsuru olarak kârlılık hesabına dâhil edilmektedir. Öncelikle aylık ortalama net gelir, Kampanya kapsamında sunulan paketlerden elde edilen gelirin abone sayılarına göre ağırlıklı ortalaması alınarak hesaplanmıştır. Ardından şüpheli alacak gideri, şüpheli alacak oranının aylık ortalama net gelire oranlanması ile bulunmuştur.

18-39/621-301

- (87) 2016, 2017 ve 2018 yılları için hesaplanan perakende seviyedeki maliyetlerin tamamı aşağıdaki tablolarda görülmektedir.

Tablo 10: Perakende Seviyedeki Maliyetler 2016

Gider Kalemi/ 2016	Toplam Gider (TL)	İlgili Abone Sayısı	Abone Başına Aylık Ortalama Gider (TL)
Tahsilat Komisyonu	(.....)	(.....)	(.....)
Yasal Takip Giderleri	(.....)	(.....)	(.....)
Çağrı Merkezi ve Müşteri İlişkileri Giderleri	(.....)	(.....)	(.....)
Faturalama İşlemleri, Fatura Kağıdı ve Zarf Ücreti	(.....)	(.....)	(.....)
Pazarlama Giderleri	(.....)	(.....)	(.....)
VAS Giderleri	(.....)	(.....)	(.....)
Operasyonel Giderler	(.....)	(.....)	(.....)
Satış Primi	(.....)	(.....)	(.....)
Modem Maliyeti (abone ömrüne yansıtılmış olarak)			(.....)
Kurulum Maliyeti			(.....)
Şüpheli Alacak Gideri			(.....)
TOPLAM			(.....)

Tablo 11: Perakende Seviyedeki Maliyetler 2017

Gider Kalemi/2017	Toplam Gider (TL)	İlgili Abone Sayısı	Abone Başına Aylık Ortalama Gider (TL)
Tahsilat Komisyonu	(.....)	(.....)	(.....)
Yasal Takip Giderleri	(.....)	(.....)	(.....)
Çağrı Merkezi ve Müşteri İlişkileri Giderleri	(.....)	(.....)	(.....)
Faturalama İşlemleri, Fatura Kağıdı ve Zarf Ücreti	(.....)	(.....)	(.....)
Pazarlama Giderleri	(.....)	(.....)	(.....)
VAS Giderleri	(.....)	(.....)	(.....)
Operasyonel Giderler	(.....)	(.....)	(.....)
Satış Primi	(.....)	(.....)	(.....)
Modem Maliyeti (abone ömrüne yansıtılmış olarak)			(.....)
Kurulum Maliyeti			(.....)
Şüpheli Alacak Gideri			(.....)
TOPLAM			(.....)

Kaynak: TTNET verileri ve raporörlerin hesaplamaları

Tablo 12: Perakende Seviyedeki Maliyetler 2018

Gider Kalemi/2018	Toplam Gider (TL)	İlgili Abone Sayısı	Abone Başına Aylık Ortalama Gider (TL)
Tahsilat Komisyonu	(.....)	(.....)	(.....)
Yasal Takip Giderleri	(.....)	(.....)	(.....)
Çağrı Merkezi ve Müşteri İlişkileri Giderleri	(.....)	(.....)	(.....)
Faturalama İşlemleri, Fatura Kağıdı ve Zarf Ücreti	(.....)	(.....)	(.....)
Pazarlama Giderleri	(.....)	(.....)	(.....)
VAS Giderleri	(.....)	(.....)	(.....)
Operasyonel Giderler	(.....)	(.....)	(.....)
Satış Primi	(.....)	(.....)	(.....)
Modem Maliyeti (abone ömrüne yansıtılmış olarak)			(.....)
Kurulum Maliyeti			(.....)
Şüpheli Alacak Gideri			(.....)
TOPLAM			(.....)

Kaynak: TTNET verileri ve raportörlerin hesaplamaları

Toptan Seviyedeki Maliyet Kalemleri:

(88) İSS'ler perakende seviyede hizmet verebilmek için toptan seviyede Türk Telekom'dan birtakım hizmetler almak durumundadır. Bu bölümde toptan seviyede verilen hizmet için Türk Telekom'a ödenen ve İSS'ler için maliyet oluşturan unsurlar açıklanacaktır.

- Toptan Aylık Paket Ücreti (VAE Paket Ücreti): DSL hizmetlerinin perakende seviyede sunumu için İSS'lerin Türk Telekom altyapısına erişmesi gerekmektedir. Türk Telekom altyapısına erişim yöntemlerinden biri olan VAE (Veri Akış Erişimi) modelinde trafik, belirli trafik teslim noktalarına kadar Türk Telekom tarafından taşınmakta ve söz konusu noktalarda İSS'lere teslim edilmektedir. Dolayısıyla VAE maliyeti TTNET'in belirli bir seviyeye kadar Türk Telekom altyapısı üzerinden gerçekleştirdiği veri akışı için paket bazında aylık olarak katlandığı maliyeti ifade etmektedir. Aylık VAE maliyeti paket bazında değişiklik göstermektedir. Bununla birlikte Türk Telekom alternatif işletmecilere pozitif ayrımcılık uygulayarak, onlara sunduğu paket fiyatların %5 fazlası ile TTNET'e satışta bulunmaktadır. Ancak söz konusu durum DSL ve hiper altyapıya sahip internet paketleri için geçerliken fiber paketler için geçerli değildir. Paket bazında VAE toptan maliyetlerine ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda sunulmaktadır.

Tablo 13: Paket Bazında VAE Maliyetlerine İlişkin Bilgiler

Paket	Alternatif İşletmeci Maliyeti (TL)	TTNET Maliyeti (%5 ayrımcılık uygulaması ile) (TL)
DSL 8mpbs 50 GB	(.....)	(.....)
Fiber 24mpbs 35 GB	(.....)	(.....)
Hiper 24mpbs 35 GB	(.....)	(.....)

Kaynak: TTNET tarafından gönderilen belgeler

- Port ve Transmisyon Maliyetleri: BTK'nın 04.10.2016 tarihli ve 2016/DK-ETD/419 sayılı Kurul kararı doğrultusunda 14.10.2016 tarihi itibarıyla, toptan seviyede sabit genişbant internet hizmetinin sunulmasında paket bazlı tarifeden, port ve transmisyon bazlı tarifeye geçilmiştir. Söz konusu kurul kararı ile port maliyetleri abone başına sabit bir maliyet olarak düzenlenmiş olup transmisyon maliyetleri ise megabit başına belirlenmiştir. Ardından BTK'nın 26.04.2017 tarihli ve 2017/DK-ETD/139 sayılı kararı ile 01.05.2017 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere transmisyon ücretlerini belirlemede logaritmik ve baremli modele geçiş yapılmıştır.

Ayrıca söz konusu karar ile uygulamaya başlanan iki kampanyaya aşağıda yer verilmiştir.

- i. Abone Baremli Transmisyon Kampanyası; Transmisyon ücretlendirmesi abone hacminin her bir 100.000'lik baremi için sırasıyla %25, %20, %15 ve %10 indirim sağlanarak yüksek kullanımların teşvik edilmesi amaçlanmaktadır. Bu şekilde abone bazının ilk 400.000'i için 12 aylık dönemde bütün İSS'lere transmisyon ücretinde indirim sağlanacaktır.
- ii. Yıllık Transmisyon Artış Kampanyası; TTNET haricindeki İSS'lerin tamamının yıllık ortalama trafiğinde önceki yıla oranla %25'in üstünde artış oluşması durumunda artışın yaratacağı ek transmisyon maliyetinin 3'te 2'si TTNET haricindeki İSS'lere takip eden yıl içinde indirim verilecektir. İade edilecek tutar İSS'ler arasında gerçekleşmiş yıllık transmisyon maliyetlerine oranlı paylaştırılacaktır. Kampanya AKN uygulamasının kaldırılacağı 2018 yılı sonuna kadar devam edecektir.

(89) Hepsi Dahil Kampanyası kapsamında abone alımı 12.07.2016-16.05.2018 dönemini kapsamaktadır. Kampanya süresince anılan BTK kararları doğrultusunda toptan maliyetlerde değişiklik meydana gelmiştir. Dolayısıyla söz konusu maliyet hesaplamaları her bir paket bazında Temmuz 2016-Eylül 2016, Ekim 2016-Nisan 2017, Mayıs 2017 ve sonrası olmak üzere üç dönem için ayrı yapılmış, ardından ortalama abone ömrüne göre ağırlıklı ortalaması alınarak paketlerin toptan maliyet değerine ulaşılmıştır.

- Yalın İnternet (NDSL) Erişim Maliyeti: Yalın internet hizmeti verebilmek için İSS'ler tarafından Türk Telekom'a ödenmesi gereken erişim ücretini ifade etmektedir. Söz konusu maliyet kaleminin paket bazında ve kampanya sürecindeki değişimine aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

Tablo 14: Paket Bazında Yalın İnternet Erişim Maliyetleri (TL)

Paket	VAE Temmuz 2016- Eylül 2016	PT Ekim 2016- Nisan 2017	PT Mayıs 2017 ve sonrası
DSL 8mpbs 50 GB	(.....)	(.....)	(.....)
Fiber 24mpbs 35 GB	(.....)	(.....)	(.....)
Hiper 24mpbs 35 GB	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: TTNET tarafından gönderilen belgeler

- Toptan Hat Kiralama (THK) Erişim Maliyeti: TTNET'in ALO Paket telefon hizmeti de alan aboneler için Türk Telekom'a ödenen erişim hizmeti karşılığında ödenen aylık maliyettir. Aylık abone başına THK maliyeti (.....) TL olup paket bazında ve kampanya süresince değişmemiştir.
- Bitsream (MetroEthernet) Maliyeti: TTNET'in Türk Telekom altyapısından veri aktarımı gerçekleştiriyor olması nedeniyle Türk Telekom'a ödenen bedeli ifade etmektedir. Söz konusu maliyet kalemi aylık ve abone başına 2016 yılında (.....) TL, 2017 yılında (.....) TL ve 2018 yılında (.....) TL'dir. Kampanya süresince belirlenen söz konusu dönemlere göre ağırlıklı ortalaması alınarak hesaplamaya dahil edilmiştir.
- Bağlantı Maliyeti: Yeni bir aboneye internet sağlanması halinde abonenin internet erişiminin başlatılması için TTNET tarafından Türk Telekom'a tek seferlik ödenen bir maliyet kalemidir. Toptan Bağlantı Kampanyası kapsamında, Türk Telekom'a yeni aboneliklerde bağlantı işlemi için her bir abone başına ve tek seferlik olarak (.....) TL tutarında ödeme yapılması gerekirken Türk Telekom tarafından söz konusu ücrete ilişkin tek seferlik olmak üzere (.....) TL tutarında indirim uygulanmıştır. Dolayısıyla kampanya kapsamında fiber paketler hariç olmak üzere TTNET ve diğer İSS'ler tarafından Türk Telekom'a herhangi bir bağlantı ücreti

ödenmemektedir. Bu çerçevede, DSL ve hiper internet paketleri için bağlantı ücreti hesaplamaya dahil edilmezken fiber paket için bağlantı ücreti ortalama abone ömrüne bölünerek hesaplamaya dahil edilmiştir.

- Yalın Devre Hazırlama Maliyeti/ THK Aktivasyon Maliyeti: Yeni aboneler için Türk Telekom'dan alınan yalın devre hazırlama hizmeti veya telefon hizmetinin de verilmesi halinde THK aktivasyon hizmeti ücretidir. Yalın Devre Hazırlama/THK aktivasyon maliyeti tek seferlik bir maliyet olup abone başına (.....) TL'dir. THK aktivasyon maliyeti alternatif operatörlere numara taşınması durumunda (.....) TL'ye düşmektedir. Bu kapsamda söz konusu maliyetler abone ömrüne bölünerek hesaplamaya dahil edilmiştir.
- (90) Toptan Satış Kampanyası: Toptan seviyedeki maliyetlerin belirlenmesinde dikkate alınan bir diğer unsur, Toptan Satış Kampanyası kapsamında Türk Telekom'un İSS'lere yönelik vermiş olduğu satış desteğidir. Söz konusu destek daha önce Türk Telekom altyapısı üzerinden internet hizmeti almayan abonelerin kazanılması karşılığında abone başına tek seferlik bir ödemeyi öngörmektedir. Bu kapsamda yapılan destek, abonenin DSL internet paketine üye olması halinde 30 TL, fiber veya hiper internet paketlerinden satın alması halinde ise 130 TL'dir. İlgili paketler için söz konusu satış destekleri abone ömrüne bölünerek maliyetleri azaltıcı şekilde hesaba katılmıştır.
- (91) Yukarıda hesaplama yöntemleri ve ilgili dönemleri açıklanan toptan maliyet kalemlerinin tamamı evde internet seçeneği ve yalın internet seçeneği için aşağıdaki tablolarda gösterilmektedir.

Tablo 15: Evde İnternet Maliyet Kalemleri

		Paket Adı		
Evde İnternet Maliyet Kalemleri (TL)		8 Mbps- 50 GB DSL	24 Mbps- 35 GB Fiber	24 Mbps- 35 GB Hiper
VAE Temmuz 2016- Eylül 2016	Toptan Aylık Ücret (VAE)	(.....)	(.....)	(.....)
	Toptan Hat Kiralama (THK) Erişim Gideri	(.....)	(.....)	(.....)
	Bitstream Maliyeti	(.....)	(.....)	(.....)
	THk Aktivasyon Ücreti	(.....)	(.....)	(.....)
	Bağlantı Maliyeti	(.....)	(.....)	(.....)
	(-)Toptan Bağlantı Kampanyası	(.....)	(.....)	(.....)
	(-)Toptan Satış Kampanyası	(.....)	(.....)	(.....)
	TOPLAM	(.....)	(.....)	(.....)
PT Ekim 2016-Nisan 2017	Port	(.....)	(.....)	(.....)
	Toptan Hat Kiralama (THK) Port	(.....)	(.....)	(.....)
	Transmisyon	(.....)	(.....)	(.....)
	Bitstream Maliyeti	(.....)	(.....)	(.....)
	THk Aktivasyon Ücreti	(.....)	(.....)	(.....)
	Bağlantı Maliyeti	(.....)	(.....)	(.....)
	Toptan Bağlantı Kampanyası	(.....)	(.....)	(.....)
	(-)Toptan Satış Kampanyası	(.....)	(.....)	(.....)
TOPLAM	(.....)	(.....)	(.....)	
PT Mayıs 2017 ve sonrası	Port	(.....)	(.....)	(.....)
	Toptan Hat Kiralama (THK) Port	(.....)	(.....)	(.....)
	Transmisyon	(.....)	(.....)	(.....)
	Bitstream Maliyeti	(.....)	(.....)	(.....)
	THK Aktivasyon Ücreti	(.....)	(.....)	(.....)
	Bağlantı Maliyeti	(.....)	(.....)	(.....)
	Toptan Bağlantı Kampanyası	(.....)	(.....)	(.....)
	(-)Toptan Satış Kampanyası	(.....)	(.....)	(.....)
TOPLAM	(.....)	(.....)	(.....)	

Kaynak: TTNET verileri ve raportörlerin hesaplamaları

Tablo 16: Yalın İnternet Maliyet Kalemleri

	Yalın İnternet Maliyet Kalemleri (TL)	Paket Adı		
		8 Mbps- 50 GB DSL	24 Mbps- 35 GB Fiber	24 Mbps- 35 GB Hiper
VAE Temmuz 2016- Eylül 2016	Toptan Aylık Ücret (VAE)	(.....)	(.....)	(.....)
	Yalın İnternet Erişim Maliyeti	(.....)	(.....)	(.....)
	Bitstream Maliyeti	(.....)	(.....)	(.....)
	Yalın Devre Hazırlama Ücreti	(.....)	(.....)	(.....)
	Bağlantı Maliyeti	(.....)	(.....)	(.....)
	(-)Toptan Bağlantı Kampanyası	(.....)	(.....)	(.....)
	(-)Toptan Satış Kampanyası	(.....)	(.....)	(.....)
	TOPLAM	(.....)	(.....)	(.....)
PT Ekim 2016-Nisan 2017	Port	(.....)	(.....)	(.....)
	Yalın İnternet Erişim Maliyeti	(.....)	(.....)	(.....)
	Transmisyon	(.....)	(.....)	(.....)
	Bitstream Maliyeti	(.....)	(.....)	(.....)
	Yalın Devre Hazırlama Ücreti	(.....)	(.....)	(.....)
	Bağlantı Maliyeti	(.....)	(.....)	(.....)
	Toptan Bağlantı Kampanyası	(.....)	(.....)	(.....)
	(-)Toptan Satış Kampanyası	(.....)	(.....)	(.....)
TOPLAM	(.....)	(.....)	(.....)	
PT Mayıs 2017 ve sonrası	Port	(.....)	(.....)	(.....)
	Yalın İnternet Erişim Maliyeti	(.....)	(.....)	(.....)
	Transmisyon	(.....)	(.....)	(.....)
	Bitstream Maliyeti	(.....)	(.....)	(.....)
	Yalın Devre Hazırlama Ücreti	(.....)	(.....)	(.....)
	Bağlantı Maliyeti	(.....)	(.....)	(.....)
	Toptan Bağlantı Kampanyası	(.....)	(.....)	(.....)
	(-)Toptan Satış Kampanyası	(.....)	(.....)	(.....)
TOPLAM	(.....)	(.....)	(.....)	

Kaynak: TTNET verileri ve raportörlerin hesaplamaları

I.5.2.2.4. Hepsi Dahil Kampanyası'nın Kârlılık Analizine İlişkin Değerlendirmeler

- (92) Bu bölümde, yukarıda tanımlarına yer verilen ve hesaplama yöntemleri açıklanan gelir ve maliyet kalemleri kullanılarak TTNET'in şikayet konusu Hepsi Dahil Kampanyası kapsamında sunulan ve kampanya dahilinde TTNET toplam abone kazanımının %(.....)'inden fazlasını oluşturan "50 GB/8mbps NetLimitsiz", "35GB/24mbps Hipernet" ve "35GB/24mbps Fiber" internet paketlerine ilişkin kâr/zarar analizi yapılacaktır. Daha önce de bahsedildiği üzere söz konusu internet paketi yalın internet/evde internet seçenekleri ile abonelere sunulmaktadır. Bu çerçevede, kârlılık analizi de yalın internet ve evde internet seçenekleri için ayrı ayrı sütunlarda gösterilmektedir. Hesaplama kampanyanın başladığı Temmuz 2016 tarihi başlangıç alınarak abone ömrü boyunca ilgili internet paketinden elde edilen abone başına ortalama net gelir hesaplanmış, yine Temmuz 2016'dan başlayıp abone ömrü boyunca toptan ve perakende maliyetler hesaplanmış ve aylık ortalama net gelir ile aylık ortalama toplam maliyet arasındaki fark bulunarak faiz ve vergi öncesi kâra (FAVÖK) ulaşılmıştır. Kampanya dönemi içerisinde toptan maliyetlerde VAE yöntemi ile ücretlendirmeden Port/Transmisyon yöntemi ile ücretlendirmeye geçildiğinden Temmuz 2016-Eylül 2016 dönemi için VAE yöntemi ile toptan maliyetler, Ekim 2016- Nisan 2017 dönemi için P/T toptan maliyetleri ve Mayıs 2017 sonrası için yeniden düzenlenen P/T toptan maliyetleri esas alınmıştır. Toptan maliyetlerin hesaplanmasında kampanyanın başladığı tarih olan Temmuz 2016'dan başlayarak abone ömrü olan (.....) ay boyunca ilgili aylarda geçerli toptan maliyetlerin ağırlıklı ortalaması alınmıştır. Yine aynı dönem içerisinde perakende maliyetlerin de

18-39/621-301

ağırlıklı ortalaması hesaplanarak aylık ağırlıklı ortalama perakende maliyetlere ulaşılmıştır.

- (93) Aşağıdaki tablolarda sırasıyla 50 GB/8mbps NetLimitsiz”, “35GB/24mbps Hipernet” ve “35GB/24mbps Fiber” internet paketlerine ilişkin hesaplanan aylık ortalama gelir ve maliyet verileri ile ilgili internet paketinden elde edilen faiz ve vergi öncesi kâr (FAVÖK) ve faiz ve vergi öncesi kâr marjı (FAVÖK MARJ) bilgileri yalın internet ve evde internet (telefon dahil) seçenekleri ile yer almaktadır.

Tablo 17: 50 GB/8mpbs DSL Yalın/ Evde İnternet Paketi Kârlılık Analizi (TL)

DSL 8mpbs 50 GB		
Paket Geliri	YALIN	THK
Kampanyasız Ücret	94,00	94,00
Bağlantı Ücreti (24 Ay Boyunca)	(.....)	(.....)
Yalın İnternet Aylık Erişim Ücreti/ ALO Paket Aylık Sabit Erişim Ücreti	20,00	20,00
Kampanyalı Ücret (24 Ay Boyunca)	36,90	36,90
Bağlantı Ücreti (24 Ay Boyunca)	8,00	8,00
Yalın İnternet Aylık Erişim Ücreti/ ALO Paket Aylık Sabit Erişim Ücreti	12,00	12,00
Yalın İnternet Devre Hazırlama Ücreti/Alo Paket Geçiş Ücreti	(.....)	(.....)
Diğer Gelirler		
Katma Değerli Hizmetler (VAS) Geliri (vergi hariç)	(.....)	(.....)
Modem Geliri (24 ay boyunca)	3,00	3,00
Online Abonelik İndirimi	(.....)	(.....)
Eğitim Paketi	(.....)	(.....)
Cayma Bedeli	(.....)	(.....)
Abone Ömrü Boyunca Aylık Ortalama Gelirler		
Ortalama Gelir-İnternet Paketi	(.....)	(.....)
Ortalama Yalın İnternet Aylık Erişim ücreti/Ortalama Gelir Telefon	(.....)	(.....)
Ortalama Bağlantı Ücreti ve Katma Değerli Hizmetler	(.....)	(.....)
Ortalama Gelir-Modem	(.....)	(.....)
Ortalama Gelir	(.....)	(.....)
Net Gelir (Vergiler ve Katkı Payları Hariç)	(.....)	(.....)
KDV(%18)	(.....)	(.....)
KDV(Modem)	(.....)	(.....)
KDV (Telefon)	(.....)	(.....)
KDV(İnternet)	(.....)	(.....)
ÖİV	(.....)	(.....)
ÖİV (İnternet)	(.....)	(.....)
ÖİV (telefon)	(.....)	(.....)
Evrensel Hizmet Fonu Katkı Payı (%1)	(.....)	(.....)
Evrensel Hizmet Fonu Katkı Payı (modem)	(.....)	(.....)
Evrensel Hizmet Fonu Katkı Payı (telefon)	(.....)	(.....)
Evrensel Hizmet Fonu Katkı Payı (internet)	(.....)	(.....)
Hazine Katkı Payı (%0,35)	(.....)	(.....)
Hazine Katkı Payı (Modem)	(.....)	(.....)
Hazine Katkı Payı (Telefon)	(.....)	(.....)
Hazine Katkı Payı (İnternet)	(.....)	(.....)
Maliyetler		
Ağırlıklı Ortalama Aylık Toptan Maliyet	(.....)	(.....)
Ağırlıklı Ortalama Perakende Maliyet	(.....)	(.....)
Perakende ve toptan maliyetler toplamı	(.....)	(.....)
FAVÖK	(.....)	(.....)
FAVÖK MARJ	(.....)	(.....)

18-39/621-301

Tablo 18: Hiper 24mpbs 35 GB Paketi Yalın/ Evde İnternet Paketi Kârlılık Analizi (TL)

Hiper 24mpbs 35 GB		
Paket Geliri	YALIN	THK
Kampanyasız Ücret	96,00	96,00
Bağlantı Ücreti (24 Ay Boyunca)	(.....)	(.....)
Yalın İnternet Aylık Erişim Ücreti/ ALO Paket Aylık Sabit Erişim Ücreti	20,00	20,00
Kampanyalı Ücret (24 Ay Boyunca)	36,90	36,90
Bağlantı Ücreti (24 Ay Boyunca)	8,00	8,00
Yalın İnternet Aylık Erişim Ücreti/ ALO Paket Aylık Sabit Erişim Ücreti	12,00	12,00
Yalın İnternet Devre Hazırlama Ücreti/Alo Paket Geçiş Ücreti	(.....)	(.....)
Diğer Gelirler		
Katma Değerli Hizmetler (VAS) Geliri (vergiler hariç)	(.....)	(.....)
Modem Geliri (24 ay boyunca)	3,00	3,00
Online Abonelik İndirimi	(.....)	(.....)
Eğitim Paketi	(.....)	(.....)
Cayma Bedeli	(.....)	(.....)
Abone Ömrü Boyunca Ortalama Gelir		
Ortalama Gelir-İnternet Paketi	(.....)	(.....)
Ortalama Yalın İnternet Aylık Erişim ücreti/Ortalama Gelir Telefon	(.....)	(.....)
Ortalama Bağlantı Ücreti ve Katma Değerli Hizmetler	(.....)	(.....)
Ortalama Gelir-Modem	(.....)	(.....)
Ortalama Gelir	(.....)	(.....)
Net Gelir	(.....)	(.....)
KDV(%18)	(.....)	(.....)
KDV(Modem)	(.....)	(.....)
KDV(Telefon)	(.....)	(.....)
KDV(İnternet)	(.....)	(.....)
ÖİV	(.....)	(.....)
ÖİV (İnternet)	(.....)	(.....)
ÖİV (telefon)	(.....)	(.....)
Evrensel Hizmet Fonu Katkı Payı (%1)	(.....)	(.....)
Evrensel Hizmet Fonu Katkı Payı (modem)	(.....)	(.....)
Evrensel Hizmet Fonu Katkı Payı (telefon)	(.....)	(.....)
Evrensel Hizmet Fonu Katkı Payı (internet)	(.....)	(.....)
Hazine Katkı Payı (%0,35)	(.....)	(.....)
Hazine Katkı Payı (Modem)	(.....)	(.....)
Hazine Katkı Payı (Telefon)	(.....)	(.....)
Hazine Katkı Payı (İnternet)	(.....)	(.....)
Maliyetler		
Ağırlıklı Ortalama Aylık Toptan Maliyet	(.....)	(.....)
Ağırlıklı Ortalama Perakende Maliyet	(.....)	(.....)
Perakende Ve Toptan Maliyetler Toplamı	(.....)	(.....)
FAVÖK	(.....)	(.....)
FAVÖK MARJ	(.....)	(.....)

18-39/621-301

Tablo 19: Fiber 24mpbs 35 GB Paketi Yalın/ Evde İnternet Paketi Kârlılık Analizi

Fiber 24mpbs 35 GB	YALIN	THK
Paket Geliri		
Kampanyasız Ücret	96,00	96,00
Bağlantı Ücreti (24 Ay Boyunca)	0,00	0,00
Yalın İnternet Aylık Erişim Ücreti/ALO Paket Aylık Sabit Erişim Ücreti	20,00	20,00
Kampanyalı Ücret (24 Ay Boyunca)	36,90	36,90
Bağlantı Ücreti (24 Ay Boyunca)	8,00	8,00
Yalın İnternet Aylık Erişim Ücreti/ALO Paket Aylık Sabit Erişim Ücreti	12,00	12,00
Yalın İnternet Devre Hazırlama Ücreti/Alo Paket Geçiş Ücreti	(.....)	(.....)
Diğer Gelirler		
Katma Değerli Hizmetler (VAS) Geliri (vergi hariç)	(.....)	(.....)
Modem Geliri (24 ay boyunca)	3,00	3,00
Online Abonelik İndirimi	(.....)	(.....)
Eğitim Paketi	(.....)	(.....)
Cayma Bedeli	(.....)	(.....)
Abone Ömrü Boyunca Ortalama Gelir		
Ortalama Gelir-İnternet Paketi	(.....)	(.....)
Ortalama Yalın İnternet Aylık Erişim ücreti/Ortalama Gelir Telefon	(.....)	(.....)
Ortalama Bağlantı Ücreti ve Katma Değerli Hizmetler	(.....)	(.....)
Ortalama Gelir-Modem	(.....)	(.....)
Ortalama Gelir	(.....)	(.....)
Net Gelir	(.....)	(.....)
KDV(%18)	(.....)	(.....)
KDV(Modem)	(.....)	(.....)
KDV(Telefon)	(.....)	(.....)
KDV(İnternet)	(.....)	(.....)
ÖİV	(.....)	(.....)
ÖİV (İnternet)	(.....)	(.....)
ÖİV (Telefon)	(.....)	(.....)
Evrensel Hizmet Fonu Katkı Payı (%1)	(.....)	(.....)
Evrensel Hizmet Fonu Katkı Payı (modem)	(.....)	(.....)
Evrensel Hizmet Fonu Katkı Payı (telefon)	(.....)	(.....)
Evrensel Hizmet Fonu Katkı Payı (internet)	(.....)	(.....)
Hazine Katkı Payı (%0,35)	(.....)	(.....)
Hazine Katkı Payı (Modem)	(.....)	(.....)
Hazine Katkı Payı (Telefon)	(.....)	(.....)
Hazine Katkı Payı (İnternet)	(.....)	(.....)
Ağırlıklı Ortalama Aylık Toptan Maliyet	(.....)	(.....)
Ağırlıklı Ortalama Perakende Maliyet	(.....)	(.....)
Perakende ve toptan maliyetler toplamı	(.....)	(.....)
FAVÖK	(.....)	(.....)
FAVÖK MARJ	(.....)	(.....)

(94) Yukarıdaki tablolardan görüleceği üzere, TTNET tarafından Hepsi Dahil Kampanyası kapsamında sunulan;

- 50 GB / 8mpbs NetLimitsiz yalın internet paketinden abone başına (.....) TL kâr elde edilmiş olup söz konusu pakete ilişkin kâr marjı ise %(.....) seviyesinde gerçekleşmiştir.
- 50 GB / 8mpbs NetLimitsiz evde internet paketinden abone başına (.....) TL kâr elde edilmiş olup söz konusu pakete ilişkin kâr marjı ise % (.....) seviyesinde gerçekleşmiştir.

- 35 GB / 24mpbs HiperNet yalın internet paketinden abone başına (.....) TL kâr elde edilmiş olup söz konusu pakete ilişkin kâr marjı ise %(.....) seviyesinde gerçekleşmiştir.
- 35 GB / 24mpbs HiperNet evde internet paketinden abone başına (.....) TL kâr elde edilmiş olup söz konusu pakete ilişkin kâr marjı ise %(.....) seviyesinde gerçekleşmiştir.
- 35 GB / 24mpbs FiberNet yalın internet paketinden abone başına (.....) TL kâr elde edilmiş olup söz konusu pakete ilişkin kâr marjı ise %(.....) seviyesinde gerçekleşmiştir.
- 35 GB / 24mpbs FiberNet evde internet paketinden abone başına (.....) TL kâr elde edilmiş olup söz konusu pakete ilişkin kâr marjı ise %(.....) seviyesinde gerçekleşmiştir.

(95) Dolayısıyla incelenen üç paket bakımından TTNET'in hem yalın internet hem de evde internet seçeneklerinde pozitif kârlılıkta olduğu görülmektedir. Bu çerçevede, yapılan kârlılık analizi neticesinde TTNET'in Hepsi Dahil Kampanyası kapsamında sunduğu paketlerin maliyetini karşıladığı ve fiyat sıkıştırmasına yol açmadığı, dolayısıyla hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı sonucuna varılmıştır.

I.5.3. Geçici Tedbir Talebine İlişkin Değerlendirme

- (96) Superonline'ın başvurusunda Türk Telekom ve TTNET'in dosya kapsamında incelenen işlem ve eylemlerinin devam etmesi halinde ciddi zararların ortaya çıkacağı gerekçesiyle 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca Hepsi Dahil Kampanyasının durdurulması yönünde geçici tedbir kararı alınması talebi de yer almaktadır.
- (97) Önaraştırma aşamasında yapılan analizler neticesinde TTNET'in fiyatlandırmasının fiyat sıkıştırması niteliğinde olmadığına ilişkin bir tespitle bulunulduğundan geçici tedbir uygulanmasına yer olmadığı sonucuna varılmıştır.

J. SONUÇ

- (98) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

Rekabet Kurulu'nun 17.10.2018 Tarih ve 18-39/621-301 Sayılı Kararına

KARŞI OY

Şikayetçi tarafından TTNET A.Ş.'nin perakende sabit genişbant internet erişim hizmetleri pazarında şikayete konu Hepsi Dâhil Kampanyası'nın dışlayıcı nitelikte olduğu ve rakiplerinin faaliyetlerini zorlaştırdığı iddiası üzerine yapılan önaraştırma sonucunda düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre çoğunluk raportör görüşü olarak soruşturma açılması önerilmiş, ancak çoğunluk Kurul görüşü bu yönde olmadığından 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikâyetin reddi ile soruşturma açılmaması yönünde OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir. Tarafımca Kurulumuzun mezkûr kararına katılmamız mümkün olmamıştır.

4054 sayılı Kanun'un 40. maddesi son fıkrasında "Önaraştırma yapmakla görevlendirilen raportör 30 gün içinde elde ettiği bilgileri, her türlü delilleri ve konu hakkında görüşlerini Kurula yazılı olarak bildirir" hükmüne yer verilmiştir.

Haklarında araştırma yürütülen Türk Telekomünikasyon A.Ş. ve TTNET A.Ş.'den oluşan ekonomik bütünlüğün toptan sabit genişbant internet erişim hizmetleri pazarında ve perakende sabit genişbant internet erişim hizmetleri pazarında hâkim durumda bulunduğu tesbiti dosya münderecatı ve geçmiş Kurul kararları çerçevesinde yapılmıştır.

Önaraştırma sürecinin kısalığı da göz önüne alındığında, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında bir kötüye kullanma olup olmadığının tespiti amacıyla TTNET'in maliyetlerinin ve Hepsi Dâhil Kampanyası kapsamındaki gelirlerinin daha ayrıntılı analiz edilmesi gerektiği, şikâyete konu kampanyanın hem Superonline hem de diğer alternatif internet servis sağlayıcılar üzerindeki etkisinin de soruşturma döneminde daha ayrıntılı olarak incelenerek karar verilmesi gerekçesi ile şikâyetin reddi ve soruşturma açılmaması yönündeki çoğunluk görüşüne katılmamaktayım.

Şükran KODALAK
Kurul Üyesi